

CEL Kosova dhe Departamenti i Punës Sociale

PËRVOJAT E PERSONAVE LGBTQ+ ME MEDIAT SOCIALE DHE BULLIZIMIN KIBERNETIK NË KOSOVË

Hulumtuese: Fatbardha Kapiti & Sara Murati
Mentore: Prof. Asoc. Dr. Njomza Llullaku

QENDRA PËR BARAZI DHE LIRI TË KOMUNITETEVE LGBT NË KOSOVË (CEL)

HULUMTUESE: FATBARDHA KAPITI & SARA MURATI

MENTORE: PROF. ASOC. DR. NJOMZA LLULLAKU

Shtator, 2026

COPYRIGHT © CENTRE FOR EQUALITY AND LIBERTY TË GJITHA TË DREJTAT E REZERVUARA. ASNJË PJESË E KËTIJ PUBLIKIMI NUK MUND TË RIPRODHOHET, TË RUHET OSE TË TRANSMETOHET NË ÇFARËDO FORME ELEKTRONIKE, MEKANIKE FOTOKOPJUESE, INCIZUESE APO NDRYSHE, PA LEJEN PARAPRAKE TË CEL KOSOVA.

Klauzolë e përgjegjësisë

Ky publikim u financua nga SIDA – Agjencia Suedeze për Bashkëpunim dhe Zhvillim Ndërkombëtar dhe u realizua në bashkëpunim me Universitetin e Prishtinës. Përmbajtja e këtij publikimi është përgjegjësi e vetme e CEL Kosova dhe nuk pasqyron domosdoshmërisht pikëpamjet e partnerit dhe donatorit.

PËRMBAJTJA

Përmbledhje ekzekutive

Gjetjet kryesore dhe rekomandimet

Abstrakti

1. Hyrje dhe shqyrtimi i literaturës

2. Metodologjia

3. Gjetjet e hulumtimit

4. Diskutimi

5. Implikimet për politika publike dhe avokim

6. Rekomandimet

7. Përfundimi

8. Kufizimet e studimit dhe rekomandimet për hulumtime të ardhshme

Referencat

Shtojca 1. Profili i përgjithshëm i pjesëmarrësve

Shtojca 2. Temat e udhëzuesit të intervistës

PËRMBLEDHJE EKZEKUTIVE

Mediat sociale janë bërë një infrastrukturë e rëndësishme e jetës sociale për personat LGBTQ+ në Kosovë. Ato krijojnë mundësi për informim, vetëkuptim, lidhje me persona me përvoja të ngjashme, aktivizëm dhe mbështetje emocionale. Në të njëjtën kohë, këto platforma e bëjnë identitetin më të dukshëm, më të identifikueshëm dhe potencialisht më të ekspozuar ndaj gjuhës së urrejtjes, kërcënimeve, ekspozimit pa pëlqim dhe formave të tjera të bullizimit kibernetik.

Ky hulumtim me metodologji kualitative, i bazuar në dhjetë intervista gjysmë të strukturuar me persona LGBTQ+ të moshës 21–30 vjeç nga disa komuna të Kosovës, shqyrton këtë tension ndërmjet përkatësisë dhe rrezikut. Rezultatet tregojnë se siguria digjitale nuk mund të ndahet nga siguria në familje, komunitet, arsim dhe punë. Një koment, fotografi apo screenshot i shpërndarë në internet mund të kalojë shpejt në botën jashtë tij dhe të prodhojë pasoja konkrete, si ekspozimi i identitetit pa pëlqim, konflikte familjare, izolim, frikë, tërheqje nga platformat dhe kërkim të mbështetjes psikologjike.

Pjesëmarrësit nuk e përshkruajnë problemin vetëm si rezultat të sjelljeve të individëve armiqësorë. Përvojat e tyre nxjerrin në pah një sistem të dobët mbrojtjeje sociale, të karakterizuar nga norma shoqërore që e normalizojnë homofobinë dhe transfobinë, algoritme që shpërndajnë përmbajtje polarizuese, procedura raportimi që shpesh perceptohen si të ngadalta ose të paqarta, mungesë informacioni për rrugët institucionale të ankimit dhe mbështetje publike të fragmentuar. Si rezultat, barra e sigurisë zhvendoset te vetë personat e ekspozuar, të cilët detyrohen të fshehin identitetin, të përdorin pseudonime, të kufizojnë audiencën, të bllokojnë profile dhe të largohen përkohësisht nga rrjetet sociale.

Hulumtimi tregon se vetëcensura nuk është thjesht një zgjedhje personale, por një strategji mbrojtëse që personat LGBTQ+ e përdorin për të shmangur ekspozimin, diskriminimin dhe pasojat që mund të kenë në jetën e tyre private dhe publike. Kur një individ detyrohet të zgjedhë mes shprehjes së lirë të identitetit dhe ndjenjës së sigurisë, kjo tregon se hapësira digjitale nuk është realisht gjithëpërfshirëse. Prandaj, adresimi i bullizimit kibernetik nuk duhet të mbështetet vetëm te përgjegjësia individuale, si bllokimi ose injorimi i autorëve të abuzimit, por kërkon një qasje të koordinuar që përfshin masa parandaluese, mekanizma efektivë raportimi dhe dokumentimi, mbështetje psikologjike e ligjore për viktimat, si dhe përgjegjësi më të madhe nga institucionet dhe platformat digjitale.

- Mediat sociale janë njëkohësisht hapësirë mbështetjeje, përkatësie dhe shprehjeje, por edhe një mjedis ku personat LGBTQ+ mund të ekspozohen ndaj diskriminimit dhe bullizimit kibernetik.
- Bullizimi kibernetik ndaj personave LGBTQ+ nuk është një fenomen i shkëputur nga realiteti shoqëror, por një vazhdimësi e diskriminimit dhe paragjykimeve që përjetohen edhe jashtë hapësirës digjitale.
- Fshehja e identitetit dhe vetëcensura shërbejnë si strategji për të reduktuar rrezikun dhe për të mbrojtur veten, por ato kanë pasoja të rëndësishme psikologjike, sociale dhe qytetare, duke kufizuar pjesëmarrjen dhe shprehjen e lirë.
- Mekanizmat e ofruar nga platformat digjitale, si bllokimi dhe raportimi i përmbajtjes, janë të rëndësishëm, por nuk janë të mjaftueshëm për të adresuar bullizimin kibernetik pa mbështetjen e institucioneve dhe edukimin e publikut.
- Nevojitet një qasje e koordinuar institucionale në Kosovë, e mbështetur në protokolle të qarta dhe të aksesueshme për parandalimin, raportimin dhe trajtimin e dhunës dhe gjuhës së urrejtjes në hapësirën digjitale.

GJETJET KRYESORE

1. Përkatësia digjitale është një burim rezilience. Pjesëmarrësit i përdorin mediat sociale për të kuptuar dhe eksploruar identitetin e tyre, për të gjetur gjuhë dhe modele identifikimi, për të ndërtuar ndjenjën e komunitetit dhe për të pasur qasje në burime dhe shërbime mbështetëse.
2. Dukshmëria në hapësirën digjitale menaxhohet si rrezik. Shumë pjesëmarrës e kontrollojnë me kujdes praninë e tyre në internet duke ndarë audiencat, duke përdorur llogari alternative, duke kufizuar përmbajtjen që publikojnë dhe duke menduar disa herë përpara se të pëlqejnë ose të shpërndajnë përmbajtje të lidhur me komunitetet LGBTQ+.
3. Bullizimi kibernetik shkon përtej komenteve fyese. Përvojat e pjesëmarrësve përfshijnë kërcënime, tallje, përdorimin e profileve të rreme, shpërndarjen e bisedave private dhe të screenshot-eve, kontaktimin e familjarëve, si dhe përpjekje për ekspozimin e identitetit të tyre pa pëlqim.
4. Pasojat e bullizimit kibernetik shtrihen përtej hapësirës digjitale. Frika, pagjumësia, të qarat, ankthi, izolimi dhe tërheqja nga rrjetet sociale tregojnë se dëmi i shkaktuar në internet është real dhe mund të ketë pasoja afatgjata në mirëqenien e individëve.
5. Aktivizmi zhvillohet në kushte të pabarabarta. Pjesëmarrja në fushata ndërgjegjësuere, aktivitete të Pride-it dhe nisma avokuese u jep pjesëmarrësve ndjenjë fuqizimi dhe përkatësie, por njëkohësisht i ekspozon ata ndaj rrezikut më të madh të sulmeve dhe targetimit në internet.
6. Mbështetja ekziston, por mbetet e fragmentuar. Miqtë, organizatat e shoqërisë civile dhe profesionistët e shëndetit mendor përbëjnë burimet kryesore të mbështetjes, ndërsa mekanizmat institucionalë për raportimin, referimin dhe trajtimin e rasteve mbeten pak të njohur dhe jo gjithmonë lehtësisht të aksesueshëm.

REKOMANDIMET

- Të hartohet një protokoll kombëtar për identifikimin, dokumentimin, raportimin, referimin dhe trajtimin e rasteve të gjuhës së urrejtjes, kërcënimeve, ekspozimit të identitetit pa pëlqim dhe bullizimit kibernetik ndaj personave LGBTQ+.
- Të krijohet një mekanizëm i qartë dhe i besueshëm raportimi, i shoqëruar me informacion të qasshëm dhe të kuptueshëm për qytetarët, udhëzime për ruajtjen e provave digjitale dhe procedura për referim të shpejtë në shërbime të mbështetjes ligjore dhe psikologjike.
- Të ofrohen trajnime të vazhdueshme për policinë, prokurorinë, ofruesit e ndihmës juridike, psikologët, punëtorët social dhe personelin arsimor mbi identifikimin dhe trajtimin e dhunës digjitale të motivuar nga paragjykimet, si dhe mbi qasjen afirmative ndaj personave LGBTQ+.
- Të integrohet edukimi për qytetarinë digjitale, diversitetin, privatësinë, pëlqimin dhe parandalimin e gjuhës së urrejtjes në kurrikulat e shkollave dhe universiteteve.
- Të zhvillohet monitorim i rregullt i gjuhës së urrejtjes në hapësirën digjitale dhe të publikohen në mënyrë periodike të dhëna të anonimizuara mbi rastet e raportuara, reagimet institucionale dhe rezultatet e trajtimit të tyre.
- Të fuqizohen shërbimet e integruara të organizatave të shoqërisë civile, duke forcuar bashkëpunimin ndërmjet sigurisë digjitale, ndihmës juridike, mbështetjes psikologjike dhe avokimit për mbrojtjen e të drejtave të personave LGBTQ+.

ABSTRAKTI

Ky hulumtim eksploron përvojat e personave LGBTQ+ me përdorimin e mediave sociale dhe përjetimin e bullizimit kibernetik në Kosovë. Studimi bazohet në një qasje cilësore eksploruese dhe mbështetet në dhjetë intervista gjysmë të strukturuar, të zhvilluara me persona të moshës 21–30 vjeç, me identitete të ndryshme seksuale dhe gjinore, nga disa komuna të Kosovës. Të dhënat janë analizuar përmes analizës tematike. Gjetjet tregojnë se mediat sociale kanë një funksion të dyfishtë: nga njëra anë, ato ofrojnë informacion, ndjenjë komuniteti, mbështetje emocionale dhe hapësirë për vetëshprehje, ndërsa nga ana tjetër rrisin ekspozimin ndaj gjuhës së urrejtjes, kërcënimeve, ekspozimit të identitetit pa pëlqim (outing), shpërndarjes së materialeve private dhe formave të tjera të bullizimit kibernetik. Për të menaxhuar këto rreziqe, pjesëmarrësit raportojnë përdorimin e strategjive mbrojtëse, si vetëcensura, krijimi i profileve alternative, kontrolli i audiencës dhe tërheqja nga platformat digjitale. Pasojat emocionale të këtyre përvojave përfshijnë frikë, ankth, pagjumësi, të qara, izolim social dhe nevojë për mbështetje profesionale. Interpretimi i gjetjeve i vendos ato në dialog me literaturën bashkëkohore të viteve 2024–2026 mbi mikroagresionet digjitale, stresin minoritar, sfidat e moderimit të përmbajtjes në gjuhët me burime të kufizuara dhe rolin e punës sociale në adresimin e dhunës digjitale. Hulumtimi tregon se bullizimi kibernetik nuk është një fenomen i kufizuar vetëm në hapësirën online, por një vazhdimësi e stigmës dhe diskriminimit që personat LGBTQ+ përjetojnë edhe në jetën e përditshme. Për këtë arsye, garantimi i sigurisë në hapësirën digjitale nuk mund të mbështetet vetëm te përdoruesit ose te mekanizmat teknikë të platformave, por kërkon një qasje të koordinuar, që përfshin institucionet publike, sistemin e drejtësisë, institucionet arsimore, profesionistët e shëndetit mendor, platformat digjitale dhe organizatat e shoqërisë civile.

Fjalë kyçe: LGBTQ+, media sociale, bullizim kibernetik, dhunë digjitale, gjuhë e urrejtjes, vetëcensura, shëndet mendor, Kosovë.

1. HYRJE DHE SHQYRTIMI I LITERATURËS

1.1 MEDIAT SOCIALE SI INFRASTRUKTURË E PËRKATËSISË, INFORMACIONIT DHE PJESËMARRJES

Mediat sociale nuk janë më thjesht një shtesë e jetës shoqërore, por janë shndërruar në një nga infrastrukturat kryesore përmes së cilës ndërtohen marrëdhëniet, formësohet kuptimi i identitetit, kërkohet mbështetje dhe ushtrohet pjesëmarrja qytetare. Për personat LGBTQ+, veçanërisht në mjedise ku identiteti seksual ose gjinor stigmatizohet, hapësirat digjitale mund të ofrojnë atë që shpesh mungon në familje, në shkollë ose në komunitetin lokal: gjuhë për të përshkruar përvojat personale, modele pozitive identifikimi, lidhje me persona që kanë përvoja të ngjashme, si dhe informacion për shërbime afirmative. Literatura e hershme ka dokumentuar rolin e mediave sociale në nxitjen e vetëpranimit, forcimin e reziliencës dhe reduktimin e izolimit (Craig et al., 2015; Fox & Ralston, 2016; McConnell et al., 2017; Ybarra et al., 2015). Kërkimet më të fundit e thellojnë këtë argument, duke treguar se përfitimet nuk burojnë thjesht nga përdorimi i internetit, por nga cilësia e marrëdhënieve të krijuara, ndjenja e siguri dhe mundësia për t'u shprehur lirshëm, pa frikën e ndëshkimit apo diskriminimit.

Ky dallim është i rëndësishëm, pasi debati publik mbi mediat sociale shpesh reduktohet te koha e kaluar para ekranit ose te zgjedhjet individuale të përdoruesve. Për personat LGBTQ+, megjithatë, pyetja thelbësore nuk është sa përdoret interneti, por çfarë lloj mjedisi social krijojnë platformat digjitale. A mundësojnë ato kërkimin e informacionit pa lënë gjurmë që mund të rrezikojnë përdoruesin? A ofrojnë kontroll real mbi audiencën? A krijojnë mundësi për ndërtimin e komuniteteve pa kërkuar ekspozim publik? Dhe a reagojnë në mënyrë efektive kur identiteti i një personi bëhet objekt i gjuhës së urrejtjes ose poshtërimit? Në këtë kuptim, e njëjta platformë mund të shërbejë njëkohësisht si hapësirë emancipimi dhe si mjedis ku ushtrohet dhuna. Ky dualitet nuk përbën një kundërthënie, por është një karakteristikë e vetë platformave digjitale, të cilat ndërthurin afërsinë, dukshmërinë, ruajtjen dhe shpërndarjen e menjëhershme të përmbajtjes.

Konteksti i Kosovës e bën këtë dimension veçanërisht të rëndësishëm. Sipas Anketës së Përdorimit të Teknologjisë Informative dhe Komunikimit në Ekonomitë Familjare, rreth 99% e ekonomive familjare kishin qasje në internet gjatë vitit 2024 (Agjencia e Statistikave të Kosovës, 2025). Kjo shifër nuk nënkupton se të gjithë përdoruesit kanë të njëjtin nivel të aftësive digjitale, të privatësisë apo të siguri, por tregon se kufiri ndërmjet jetës online dhe asaj offline po bëhet gjithnjë e më i paqartë. Kur komunikimi, informimi, arsimi, puna dhe aktivizmi zhvillohen përmes platformave digjitale, përjashtimi, frikësimi ose dhuna në internet nuk mbeten vetëm probleme të hapësirës virtuale, por shndërrohen në forma të kufizimit të pjesëmarrjes në jetën shoqërore.

Për këtë arsye, analiza e rolit të mediave sociale për personat LGBTQ+ duhet të shmangë dy qasje të thjeshtuara. E para është romantizimi i internetit si një hapësirë automatikisht e lirë dhe gjithëpërfshirëse. E dyta është trajtimi i tij vetëm si burim rreziku dhe dhune. Literatura tregon se mbështetja e marrë në internet mund të jetë një faktor i rëndësishëm mbrojtës, por ndikimi i saj varet nga konteksti social, nga lidhja me rrjetet e mbështetjes jashtë internetit, si dhe nga aftësia e platformave dhe institucioneve për të parandaluar dhe adresuar dëmin kur ai ndodh.

1.2 NGA BULLIZIMI KIBERNETIK TE DHUNA DIGJITALE E MOTIVUAR NGA PARAGJYKIMI

Termi "bullizim kibernetik" zakonisht i referohet sjelljeve të qëllimshme, të përsëritura ose potencialisht të përsëritshme, që synojnë të poshtërojnë, frikësojnë, izolojnë ose dëmtojnë një person përmes teknologjive digjitale (Hellfeldt et al., 2019).

Megjithatë, ky përkufizim është shpesh i pamjaftueshëm për të përshkruar përvojat e personave LGBTQ+. Për shembull, publikimi i identitetit të një personi pa pëlqimin e tij, shpërndarja e një screenshot-i nga një bisedë private, publikimi i të dhënave personale ose kërcënimi për të kontaktuar familjen mund të ndodhin vetëm një herë, por përmbajtja mund të kopjohet, të ruhet dhe të shpërndahet pafundësisht. Në raste të tilla, përsëritja e dëmit nuk varet domosdoshmërisht nga i njëjti autor, por krijohet nga mënyra se si funksionojnë platformat digjitale dhe nga audienca që e riprodhon përmbajtjen.

Për këtë arsye, ky hulumtim mbështetet edhe në konceptin më të gjerë të dhunës digjitale të motivuar nga paragjykimi. Kjo qasje përfshin jo vetëm ofendimet dhe talljet, por edhe kërcënimet, ekspozimin e identitetit pa pëlqim (outing), publikimin e të dhënave personale (doxing), imitimin e identitetit, shpërndarjen pa pëlqim të materialeve private, ngacmimin e koordinuar, shantazhin, raportimin keqdashës të llogarive, si dhe mikroagresionet digjitale. Në këtë kuadër përfshihet edhe ekspozimi i tërthortë. Një person mund të mos jetë objekt i drejtpërdrejtë i një komenti, por ekspozimi i vazhdueshëm ndaj mesazheve që i përshkruajnë komunitetet LGBTQ+ si "të sëmurë", "rrezik për fëmijët" ose "kundër vlerave" mund të ndikojë në ndjenjën e tij të sigurisë dhe në gatishmërinë për ta shprehur hapur identitetin.

Nga pikëpamja analitike, dallimi ndërmjet bullizimit, gjuhës së urrejtjes dhe diskriminimit në internet është i rëndësishëm, por në përvojën e personave që i përjetojnë këto forma dhune, kufijtë ndërmjet tyre shpesh janë të paqartë. Bullizimi mund të zhvillohet në nivel ndërpersonal, gjuha e urrejtjes mund t'i drejtohet një grupi të tërë, ndërsa diskriminimi mund të shfaqet përmes mohimit të shërbimeve ose përjashtimit nga mundësi të caktuara. Kur këto sjellje motivohen nga orientimi seksual ose identiteti gjinor, edhe një incident i vetëm përcjell një mesazh më të gjerë: "persona si ti nuk janë të mirëpritur dhe nuk janë të sigurt këtu." Për këtë arsye, ndikimi i tyre nuk matet vetëm me numrin e komenteve apo incidenteve, por edhe me aftësinë për të nxitur frikë nga reagimi i familjes, i shkollës, i vendit të punës, i komuniteteve dhe i institucioneve.

Kërkimet e fundit mbi mikroagresionet digjitale e kanë zgjeruar më tej këtë kuptim. Mikroagresionet mund të shfaqen përmes mesazheve të drejtpërdrejta, të tërthorta ose përmes vetë mjedisit digjital, duke mohuar identitetin e një personi, duke e paraqitur atë si një fazë kalimtare, duke e reduktuar në stereotipe ose duke e bërë praninë e personave LGBTQ+ të duket e papërshtatshme. Edhe pse shpesh perceptohen si më pak serioze sesa kërcënimet e drejtpërdrejta, ekspozimi i vazhdueshëm ndaj këtyre mesazheve krijon një klimë armiqësore dhe prodhon pasoja të grumbulluara psikologjike me kalimin e kohës (Marchi et al., 2024; McInroy et al., 2025a, 2025b).

1.3 STRESI MINORITAR NË MJEDISIN DIGJITAL

Modeli i stresit minoritar ofron një kornizë të rëndësishme për të kuptuar pse i njëjti incident në hapësirën digjitale nuk përjetohet njësoj nga të gjithë përdoruesit. Sipas Meyer (2003), personat që u përkasin pakicave seksuale nuk përballen vetëm me stresorët e zakonshëm të jetës, por edhe me stresorë shtesë që burojnë nga paragjykimet dhe diskriminimi. Këta përfshijnë përjetimin e diskriminimit, pritjen e vazhdueshme të refuzimit, nevojën për ta fshehur identitetin dhe përvetësimin e mesazheve negative që qarkullojnë në shoqëri. Në hapësirën digjitale, këto procese mund të marrin përmasa edhe më të mëdha, pasi përmbajtja mund të kërkohet, të ruhet, të shpërndahet dhe të bëhet e dukshme për audienca të ndryshme, të cilat individit ka tentuar t'i mbajë të ndara.

Në praktikë, kjo krijon një cikël të vazhdueshëm stresi. Një person mund të përballë me një incident ose të jetë dëshmitar i tij, e më pas të fillojë të mendojë se kush tjetër mund ta ketë parë përmbajtjen. Si pasojë, ai kontrollon vazhdimisht cilësimet e privatësisë dhe audiencën e publikimeve, shmang postimet, pëlqimet ose ndjekjen e faqeve që mund ta identifikojnë si pjesë e komuniteteve LGBTQ+, duke humbur gradualisht edhe mbështetjen që kishte gjetur në internet. Në këtë mënyrë, strategjitë e përdorura për t'u mbrojtur mund të çojnë njëkohësisht në izolim. Vetëcensura, për rrjedhojë, nuk është vetëm një mënyrë e kujdesshme komunikimi, por një proces i vazhdueshëm i vlerësimit të rrezikut, menaxhimit të audiencës, fshirjes së gjurmëve digjitale dhe përgatitjes për pasojat e mundshme.

Studimet e fundit mbi mikroagresionet digjitale e mbështesin këtë argument, duke treguar se dëmi i shkaktuar prej tyre grumbullohet me kalimin e kohës. Një rishikim sistematik i 17 studimeve, me gjithsej 9,036 pjesëmarrës, identifikoi lidhje ndërmjet mikroagresioneve ndaj personave LGBTQ+ dhe niveleve më të larta të depresionit, ankthit, tentativave për vetëvrasje dhe përdorimit problematik të alkoolit, megjithëse autorët theksojnë se baza ekzistuese e evidencës ka ende kufizime (Marchi et al., 2024). Në një studim tjetër, të realizuar me 1,804 të rinj queer të moshës 14–24 vjeç në tri shtete, pothuajse të gjithë pjesëmarrësit raportuan se ishin ekspozuar ndaj mikroagresioneve digjitale. Prej tyre, 94% deklaruan se këto përvoja kishin ndikuar, të paktën deri diku, në mirëqenien e tyre emocionale, ndërsa vetëm një pjesë e vogël besonte se profesionistët do t'u ofronin ndihmën e nevojshme (McInroy et al., 2025b). Megjithëse këto rezultate nuk mund të përgjithësohen për kontekstin e Kosovës, ato ndihmojnë në të kuptuarit se edhe incidentet që mund të duken të vogla ose të parëndësishme mund të kenë pasojat të rëndësishme për mirëqenien e individëve.

Perspektiva e stresit minoritar duhet të plotësohet edhe me analizën e stigmës strukturore. Dëmi nuk shkaktohet vetëm nga sjellja ose qëndrimet e një individi, por edhe nga mjedisi shoqëror dhe institucional, duke përfshirë kuadrin ligjor, diskursin publik dhe politik, praktikat institucionale, mungesën e shërbimeve mbështetëse dhe normalizimin kulturor të paragjykimëve. Kërkimet e fundit vazhdojnë të tregojnë se stresi minoritar lidhet me nivele më të ulëta të mirëqenies psikologjike dhe se pasojat janë edhe më të rënda kur personat përjetojnë njëkohësisht forma të ndryshme të përjashtimit dhe diskriminimit (Grigoreva & Szaszko, 2024). Për këtë arsye, ndërhyrjet/intervenimet nuk duhet të kufizohen vetëm në fuqizimin e individit për t'u përballur me stresin, por duhet të synojnë edhe ndryshimin e kushteve shoqërore dhe institucionale që e prodhojnë dhe e mirëmbajnë atë.

1.4 SHTRIRJA E PROBLEMIT: TË DHËNA NDËRKOMBËTARE DHE VENDORE

Të dhënat tregojnë se bullizimi kibernetik dhe gjuha e urrejtjes në internet nuk janë dukuri periferike, por përbëjnë një shqetësim të rëndësishëm shoqëror dhe të shëndetit publik. Raporti HBSC i Organizatës Botërore të Shëndetësisë, i bazuar në të dhënat nga mbi 279,000 të rinj të moshës 11, 13 dhe 15 vjeç në 44 vende dhe rajone, evidentoi se 15% e të rinjve kishin përjetuar bullizim kibernetik, me një rritje krahasuar me vitin 2018 (Cosma et al., 2024). Megjithëse ky raport bazohet në popullatën e përgjithshme në shkolla dhe nuk ofron të dhëna specifike për të rinjtë LGBTQ+, ai tregon se dhuna digjitale është shndërruar në një problem të përhapur që kërkon vëmendje publike.

Për personat LGBTQ+, ekspozimi ndaj gjuhës së urrejtjes dhe dhunës digjitale është veçanërisht i lartë. Anketa e Agjencisë së Bashkimit Evropian për të Drejtat Themelore, e realizuar me mbi 100,000 respondentë në vendet e Bashkimit Evropian dhe disa vende fqinje, tregoi se 63% e pjesëmarrësve kishin hasur shpesh ose gjithmonë deklarata urrejtjeje ndaj komuniteteve LGBTQ+ në internet; 38% kishin parë thirrje për dhunë dhe 16% kishin përjetuar ngacmim online. Rreziku rezultoi më i lartë veçanërisht për të rinjtë, personat transgjinorë, jobinarë dhe interseks, personat me vështirësi ekonomike, si dhe për ata që i përkasin njëkohësisht edhe grupeve të tjera të marginalizuara (European Union Agency for Fundamental Rights, 2024).

Evidencat empirike mbi pasojat psikologjike të bullizimit kibernetik janë gjithashtu të konsoliduara. Një rishikim sistematik i vitit 2024, i cili përfshiu 32 studime me 29,593 studentë universitarë, gjeti se shumica e studimeve identifikuan lidhje ndërmjet viktimizimit kibernetik dhe simptomave të depresionit, ankthit, stresit dhe tendencave për vetëvrasëje (Arif et al., 2024). Këto rezultate nuk nënkuptojnë se çdo incident digjital çon domosdoshmërisht në pasoja të rënda psikologjike, por tregojnë se ekspozimi ndaj bullizimit kibernetik duhet të trajtohet si një faktor serioz rreziku dhe jo thjesht si një konflikt i zakonshëm në internet.

Në Kosovë, të dhënat sistematike mbi përvojat e bullizimit kibernetik sipas orientimit seksual dhe identitetit gjinor mbeten të kufizuara. Megjithatë, monitorimi i gjuhës së urrejtjes dhe diskursit diskriminues në internet ofron tregues të rëndësishëm për natyrën dhe shtrirjen e problemit. Reporting Diversity Network dokumentoi 114 incidente të gjuhës së urrejtjes ose dezinformimit gjatë periudhës 2024–2025. Rrjetet sociale, veçanërisht Facebook-u, u përfshinë në më shumë se 76 raste, ndërsa 15 raste përmbanin thirrje të drejtpërdrejta për dhunë (Reporting Diversity Network, 2025). Po ashtu, ILGA-Europe raportoi se gjatë vitit 2025 gjuha e urrejtjes e motivuar nga paragjykimi ndaj personave LGBTI vazhdoi të ishte e pranishme, veçanërisht gjatë periudhave zgjedhore dhe në mediat sociale, ku shpesh u përhap nga figura publike, aktorë politikë dhe media (ILGA-Europe, 2026).

Të dhënat e paraqitura më sipër duhet të interpretohen si tregues orientues dhe jo si vlerësim i prevalencës së bullizimit kibernetik ndaj personave LGBTQ+ në Kosovë. Ato ndihmojnë në kuptimin e nivelit të ekspozimit digjital, të kontekstit të gjuhës së urrejtjes dhe të ndikimit të mundshëm psikologjik që shoqëron përvojat e dokumentuara nga pjesëmarrësit e këtij hulumtimi.

BURIMI / FUSHA	TË DHËNA KRYESORE	KUPTIMI PËR RAPORTIN
ASK, TIK 2024	Rreth 99% e ekonomive familjare në Kosovë kishin qasje në internet.	Rreziku dhe përkatësia digjitale janë pjesë e jetës së zakonshme shoqërore.
FRA, Anketa LGBTIQ 2023	63% shihnin shpesh ose gjithmonë urrejtje online; 38% kishin parë thirrje për dhunë; 16% kishin përjetuar ngacmim online.	Urrejtja e tërthortë dhe e drejtpërdrejtë krijojnë klimë të vazhdueshme pasigurie.
WHO/HBSC 2021–2022	15% e adoleshentëve në 44 vende dhe rajone raportuan se ishin cyberbullizuar.	Bullizimi kibernetik është çështje e shëndetit publik, jo problem i rrallë individual.
RDN Kosovo 2024–2025	114 incidente urrejtjeje/dezinformimi; mediat sociale u përfshinë në mbi 76 raste; 15 raste përmbanin thirrje për dhunë.	Ekosistemi i urrejtjes është i lidhur ngushtë me platformat sociale.
McInroy et al., 2025	Në 1,804 të rinj queer, 94% raportuan ndikim emocional nga mikroagresionet e drejtuara ndaj tyre; besimi te profesionistët ishte i ulët.	Shërbimet duhet të ndërtojnë besim dhe të marrin seriozisht dëmin kumulativ.
Arif et al., 2024	32 studime me 29,593 studentë; lidhje të shpeshta me depresion, ankth, stres dhe sjellje vetëvrasëse.	Nevojiten raportim i qasshëm, skring dhe mbështetje psikologjike e lidhur me incidentin.

1.5 SHËNDETI MENDOR, SIGURIA DHE PJESËMARRJA QYTETARE

Pasojat e dhunës digjitale nuk kufizohen vetëm në shqetësimin ose trishtimin e përkohshëm që mund të shkaktojë një koment apo incident i vetëm në internet. Literatura shkencore dokumenton korrelacion ndërmjet përjetimit të dhunës digjitale dhe një sërë pasojash psikologjike, përfshirë ankthin, depresionin, pagjumësinë, mendimet e përsëritura shqetësuese (ruminimin), uljen e vetëvlerësimit, tërheqjen sociale, vështirësitë në përqendrim dhe sjelljet vetëvrasëse (Arif et al., 2024; Li et al., 2024; Marchi et al., 2024). Për personat LGBTQ+, këto pasoja mund të jenë edhe më të ndërlikuara kur një incident digjital lidhet me rrezikun e ekspozimit të identitetit pa pëlqim (outing), refuzimit familjar, humbjes së strehimit ose varësisë ekonomike nga të tjerët. Në këtë mënyrë, një kërcënim në internet nuk mbetet vetëm një përvojë virtuale, por mund të shndërrohet në kërcënim ndaj marrëdhënieve personale, arsimimit, punësimit dhe sigurisë fizike të individit.

Në Kosovë, studimi i Llullaku et al. (2024), i realizuar me 103 persona nga pakicat seksuale, tregoi se shumica e pjesëmarrësve raportuan nivele mesatare deri të larta të depresionit, ankthit dhe stresit, të cilat ishin të lidhura pozitivisht me përvojat e stigmës shoqërore. Megjithëse ky studim nuk e ka matur në mënyrë specifike bullizimin kibernetik, ai ofron një bazë të rëndësishme për interpretimin e përvojave digjitale: incidentet në internet ndodhin brenda një realiteti ku personat LGBTQ+ tashmë mund të përballen me pasiguri, paragjykim dhe stres minoritar. Dhuna digjitale mund të mos jetë burimi i vetëm i shqetësimit, por mund ta përforcojë stresin ekzistues, ta zgjasë atë në kohë dhe ta sjellë ndjenjën e pasigurisë edhe në hapësira që tradicionalisht konsiderohen private, si shtëpia.

Ndikimi i dhunës digjitale nuk lidhet vetëm me shëndetin mendor dhe sigurinë personale, por edhe me pjesëmarrjen qytetare. Kur një person shmang komentimin në hapësira publike online, nuk merr pjesë në fushata, nuk ndjek faqe të organizatave mbështetëse ose fsheh elemente të identitetit të tij në profilet digjitale për të shmangur sulmet, ai kufizon ushtrimin e lirisë së shprehjes dhe të drejtën për pjesëmarrje të barabartë në jetën shoqërore. Për këtë arsye, vetëcensura nuk duhet të kuptohet vetëm si një reagim individual, por edhe si tregues i një mjedisi ku kostoja e dukshmërisë dhe e shprehjes së identitetit nuk shpërndahet në mënyrë të barabartë ndërmjet qytetarëve.

Literatura nuk i paraqet personat LGBTQ+ vetëm si viktimë pasive të diskriminimit dhe dhunës digjitale. Përkundrazi, ajo tregon se mediat sociale mund të shërbejnë si hapësira të reziliencës, organizimit, shkëmbimit të njohurive, mbështetjes së ndërsjellë dhe krijimit të kundërnarrativave ndaj paragjykimeve. Mbështetja nga miqtë, familja, mësimdhënësit, profesionistët dhe komuniteti lidhet me rezultate më të mira psikologjike dhe mund të ndihmojë në zbutjen e efekteve negative të viktimizimit (Ybarra et al., 2015; Ancín-Nicolás et al., 2024). Megjithatë, rezilienca e individëve nuk duhet të përdoret si argument për t'ua bartur atyre përgjegjësinë për përballimin e një mjedisi të pasigurt dhe diskriminues.

Një argument i rëndësishëm i literaturës së fundit është se ndërhyrjet nuk duhet të përqendrohen vetëm te marrëdhënia ndërmjet autorit të dhunës dhe personit të prekur prej saj. Edhe dëshmitarët në hapësirat digjitale luajnë një rol të rëndësishëm: përmes heshtjes, pëlqimeve dhe shpërndarjes së përmbajtjes ata mund të kontribuojnë në normalizimin e dhunës, por njëkohësisht mund të ndihmojnë në ndërprerjen e saj përmes kundërfjalës, raportimit, ofrimit të mbështetjes publike dhe dokumentimit të rasteve. Rishikimi i Basak et al. (2025) tregon se të rinjtë shpesh e perceptojnë homofobinë online si një sjellje "normale" ndërmjet bashkëmoshatarëve, duke theksuar nevojën për edukim të strukturuar mbi mënyrat konstruktive të reagimit të dëshmitarëve.

Nga perspektiva e punës sociale, mbështetja duhet të konceptohet si një rrjet i koordinuar shërbimesh dhe jo si një ndërhyrje e vetme. Një person që raporton një incident digjital mund të ketë nevojë njëkohësisht për një plan sigurie, ndihmë në ruajtjen e provave digjitale, këshillim juridik, mbështetje emocionale, ndërmjetësim me institucionet arsimore ose punëdhënësin dhe, në raste të caktuara, qasje në strehim të sigurt. Efektiviteti i përgjigjes varet jo vetëm nga ekzistenca e këtyre shërbimeve, por mbi të gjitha nga mënyra se si ato lidhen dhe bashkëpunojnë ndërmjet tyre.

1.6 ARKITEKTURA E PLATFORMAVE, ALGORITMET DHE MODERIMI NË GJUHËN SHQIPE

Dhuna digjitale nuk lidhet vetëm me përmbajtjen që publikohet, por edhe me mënyrën se si ajo shpërndahe dhe bëhet e dukshme. Platformat digjitale ndikojnë në atë se cilat përmbajtje rekomandohen, cilat reagime rrisin dukshmërinë e tyre, sa lehtë mund të krijohen llogari të reja dhe sa të qasshme janë mekanizmat për raportimin e incidenteve. Modelet e bazuara në angazhim mund të favorizojnë përmbajtje polarizuese, pasi zemërimi, konflikti dhe reagimet e forta emocionale shpesh gjenerojnë më shumë ndërveprim. Korniza e Aktit të Shërbimeve Digjitale të Bashkimit Evropian e trajton përhapjen e përmbajtjes së paligjshme dhe rreziqet ndaj të drejtave themelore si çështje sistematike që kërkojnë vlerësim të rrezikut, transparencë dhe masa parandaluese nga platformat e mëdha (European Commission & European Board for Digital Services, 2026). Megjithatë, Kosova nuk është shtet anëtar i Bashkimit Evropian dhe kjo kornizë nuk duhet kuptuar si detyrim i drejtpërdrejtë ligjor për vendin, por si një standard i dobishëm për orientim, avokim dhe kërkesa për përgjegjshmëri më të madhe nga platformat.

Moderimi automatik i përmbajtjes përballet me sfida të veçanta në gjuhët me më pak burime digjitale, si gjuha shqipe. Ironia, dialektet, gabimet e qëllimshme drejtshkrimore, memet, imazhet dhe përdorimi i shprehjeve lokale mund ta fshehin kuptimin diskriminues ose urrejtës nga sistemet e trajnuara kryesisht mbi të dhëna në gjuhën angleze. Një studim i vitit 2024, i cili krijoi një bazë të dhënash me mbi 11,000 komente në shqip, tregoi se modelet më të avancuara arritën rezultate me F1 rreth 0.80 për klasifikimin binar dhe 0.77 për klasifikimin shumëklasor. Analiza e gabimeve evidentoi se polisemia dhe ironia ishin ndër burimet kryesore të keqklasifikimit (Fetahi et al., 2024). Këto rezultate tregojnë përparim të rëndësishëm, por njëkohësisht dëshmojnë se automatizimi nuk mund ta zëvendësojë plotësisht gjykimin njerëzor dhe kuptimin e kontekstit social e kulturor.

Për komunitetet LGBTQ+, sfida është edhe më e ndërlikuar. Disa mesazhe mund të jenë të dëmshme vetëm kur interpretohen në lidhje me identitetin e personit, historinë e bisedës ose kuptimin lokal të një termi të caktuar. Kërkimet e fundit mbi identifikimin e bullizimit kibernetik të drejtuar ndaj personave LGBTQ+ tregojnë se modelet që marrin parasysh kontekstin e plotë të bisedës mund të jenë më të sakta sesa ato që analizojnë vetëm një koment të izoluar. Megjithatë, mbeten sfida të rëndësishme që lidhen me drejtësinë algoritmike, transparencën e vendimmarrjes dhe nevojën për mbikëqyrje njerëzore (Bisharat et al., 2026). Për këtë arsye, përmirësimi i moderimit në gjuhën shqipe nuk duhet të reduktohet vetëm në krijimin e listave me fjalë të ndaluara. Nevojiten ekipe me kompetencë gjuhësore dhe kulturore, bashkëpunim me organizatat lokale, kategori të veçanta raportimi për raste të ekspozimit të identitetit pa pëlqim (outing) dhe kërcënimeve për ekspozim, mekanizma për ruajtjen e provave digjitale, si dhe publikim të të dhënave transparente mbi kohën e reagimit dhe rezultatet e trajtimit të raportimeve.

1.7 KONTEKSTI I KOSOVËS: MBROJTJA JURIDIKE, HENDEKU I ZBATIMIT DHE ROLI I SHOQËRISË CIVILE

Korniza juridike e Kosovës njeh parimin e barazisë dhe ndalon diskriminimin në bazë të orientimit seksual dhe identitetit gjinor. Ligji Nr. 05/L-021 për Mbrojtjen nga Diskriminimi i përfshin këto baza si kategori të mbrojtura, ndërsa Kodi Penal i Republikës së Kosovës, i plotësuar dhe ndryshuar përmes Ligjit Nr. 08/L-188, njeh motivimin e bazuar në orientimin seksual dhe identitetin gjinor në trajtimin e veprave penale të kryera nga urrejtja. Megjithatë, ekzistenca e një kuadri ligjor nuk garanton automatikisht që personat e prekur do të kenë mundësi të raportojnë në mënyrë të sigurt, që rastet do të dokumentohen siç duhet, që reagimi institucional do të jetë i shpejtë ose që viktimat do të mbrohen nga viktimizimi i dytë.

Raportet më të fundit për Kosovën theksojnë pikërisht hendekun ndërmjet mbrojtjes formale ligjore dhe përvojës së personave LGBTQ+ në praktikë. ILGA-Europe vëren se shumë raste vazhdojnë të mbeten të paraportuara për shkak të frikës nga ekspozimi i identitetit pa pëlqim (outing), hakmarrjes, si dhe mungesës së besimit të institucionet. Në të njëjtën kohë, gjuha e paragjykit dhe diskursi diskriminues vazhdojnë të jenë të pranishëm në mediat sociale dhe në hapësirën publike (ILGA-Europe, 2026). Kjo tregon se vendimi për të raportuar një incident nuk është vetëm çështje juridike, por edhe një vlerësim i rrezikut social dhe personal që mund të përballet individi pas raportimit.

Shoqëria civile, përfshirë organizata si CEL Kosova, CSGD dhe aktorë të tjerë, shpesh shërben si pika e parë e besimit dhe mbështetjes për personat LGBTQ+. Këto organizata ofrojnë informim, orientim, mbështetje psikologjike, ndihmë juridike, dokumentim të rasteve dhe avokim për të drejtat e komuniteteve. Ky rol është thelbësor, por mbështetja e bazuar kryesisht në projekte dhe kapacitetet e kufizuara institucionale krijojnë sfida për qëndrueshmërinë afatgjatë të këtyre shërbimeve. Maccio dhe Ferguson (2016) argumentojnë se shërbimet e fragmentuara mund të krijojnë boshllëqe pikërisht për individët me nevoja më komplekse. Në kontekstin e Kosovës, ekziston rreziku që ekspertiza dhe puna e shoqërisë civile të shihet si zëvendësim i përgjegjësisë institucionale, në vend që të trajtohet si partneritet i domosdoshëm për ndërtimin e një sistemi gjithëpërfshirës mbrojtjeje.

Nga perspektiva e punës sociale, rastet e dhunës digjitale duhet të trajtohen përmes qasjes person-në-mjedis, e cila e sheh individin në raport me rrethanat sociale, familjare dhe institucionale. Vlerësimi i rastit nuk duhet të kufizohet vetëm te pyetja "çfarë është publikuar?", por duhet të përfshijë një analizë më të gjerë: kush ka pasur qasje në përmbajtje; nëse identiteti i personit është i njohur nga familja; nëse individi varet ekonomikisht ose për strehim nga persona që mund ta refuzojnë; nëse ekziston rrezik fizik; cilat prova janë në dispozicion; cilat marrëdhënie mbështetëse janë të sigurta; dhe nëse ekzistojnë shërbime afirmative dhe të qasshme. Kjo qasje e zhvendos fokusin nga menaxhimi i reagimit emocional te menaxhimi i të gjithë faktorëve që përbëjnë ekosistemin e rrezikut.

Nga perspektiva e avokimit, bullizimi kibernetik duhet të kuptohet si çështje që lidhet me të drejtat e njeriut, marrëdhëniet e pushtetit dhe mundësinë për pjesëmarrje të barabartë në shoqëri. Aktivizmi nuk kufizohet vetëm në fushata ndërgjegjëse, por përfshin monitorimin sistematik dhe dokumentimin e rasteve, krijimin e kundërnarrativave, mbështetjen e personave të prekur, dialogun me platformat digjitale, kërkesën për zbatim efektiv të ligjit dhe përfshirjen e komuniteteve në hartimin e politikave. Deklarata globale e parimeve etike të punës sociale thekson rëndësinë e promovimit të pjesëmarrjes, respektimit të privatësisë dhe përdorimit etik e kompetent të teknologjisë (International Federation of Social Workers, 2018). Në këtë kuptim, siguria digjitale nuk duhet të trajtohet si një çështje thjesht teknike, por si pjesë përbërëse e praktikës bashkëkohore të punës sociale.

1.8 QËLLIMI DHE PYETJET HULUMTUESE

Qëllimi i këtij hulumtimi është të kuptojë se si personat LGBTQ+ në Kosovë i përdorin mediat sociale, si i përjetojnë mundësitë dhe rreziqet që lidhen me këto platforma, si dhe cilat forma të reagimit institucional dhe shoqëror i konsiderojnë të nevojshme për të krijuar një mjedis më të sigurt dhe gjithëpërfshirës.

HULUMTIMI UDHËHIQET NGA PYETJET E MËPOSHTME KËRKIMORE:

- Si ndikojnë mediat sociale në procesin e vetëkuptimit, vetëshprehjes dhe krijimit të ndjenjës së përkatësisë te personat LGBTQ+?
- Cilat forma të gjuhës së urrejtjes, diskriminimit dhe bullizimit kibernetik përjetojnë ose dëshmojnë personat LGBTQ+ në hapësirat digjitale?
- Si ndikojnë këto përvoja në mirëqenien emocionale, ndjenjën e sigurisë dhe mënyrën e pjesëmarrjes së tyre online?
- Cilat strategji përdorin pjesëmarrësit për t'u mbrojtur nga rreziqet digjitale dhe cilat burime mbështetjeje i ndihmojnë në përballimin e këtyre përvojave?
- Çfarë ndryshimesh dhe masash konsiderohen të nevojshme nga institucionet publike, platformat digjitale, sistemi arsimor dhe organizatat e shoqërisë civile për të përmirësuar sigurinë dhe mbështetjen për personat LGBTQ+?

2. METODOLOGJIA

2.1 DIZAJNI I HULUMTIMIT

Studimi ka përdorur metodën kualitative dhe qasjen eksploruese, me teknikën e intervistave gjysmë të strukturuar si metodë për të krijuar hapësirë që pjesëmarrësit të përshkruajnë përvojat e tyre personale, kuptimet që u japin këtyre përvojave dhe strategjitë që përdorin, aspekte të cilat nuk mund të reduktohen lehtësisht në kategori të paracaktuara. Qasja cilësore është veçanërisht e përshtatshme për studimin e temave të ndjeshme, ku identiteti, siguria personale dhe konteksti shoqëror ndërthuren dhe ndikojnë njëra-tjetrën.

Për ta vendosur analizën në një kontekst më të gjerë, hulumtimi përfshin gjithashtu shqyrtim narrativ të literaturës akademike, raporteve institucionale dhe dokumenteve të politikave, me fokus të veçantë në burimet e publikuara gjatë viteve 2024–2026. Ky shqyrtim nuk përbën një rishikim sistematik të literaturës dhe nuk synon të ofrojë një vlerësim të prevalencës së fenomenit në Kosovë. Përkundrazi, ai përdoret si mjet për triangulim konceptual, duke ndihmuar në krahasimin dhe interpretimin e temave të dala nga intervistat në raport me evidencën ekzistuese mbi stresin minoritar, mikroagresionet digjitale, shëndetin mendor, rolin e punës sociale dhe mënyrën e qeverisjes së platformave digjitale.

2.2 PJESËMARRËSIT DHE MOSTRA

Në studim morën pjesë dhjetë persona që identifikohen si pjesë e komuniteteve LGBTQ+ në Kosovë. Mosha e pjesëmarrësve varionte nga 21 deri në 30 vjeç. Mostra përfshinte persona biseksualë, gej, lezbike, queer dhe transgjjinorë, me prejardhje nga komuna të ndryshme të Kosovës, përfshirë Prishtinën, Pejën, Suharekën, Lipjanin, Gjilanin, Vushtrrinë dhe Ferizajn. Shumica e pjesëmarrësve kishin përfunduar studimet bachelor ose ishin aktualisht studentë, ndërsa disa prej tyre punonin në organizata të shoqërisë civile, shërbime mbështetëse ose në sektorë kreativë.

Pjesëmarrësit u përzgjedhën përmes kampionimit të qëllimshëm, me synim përfshirjen e perspektivave dhe përvojave të ndryshme brenda komuniteteve LGBTQ+. Mostra nuk synon të ofrojë përfaqësim statistikor të të gjithë popullatës LGBTQ+ në Kosovë, por të sigurojë një kuptim më të thellë të përvojave individuale dhe identifikimin e modeleve tematike që mund të jenë të rëndësishme për zhvillimin e politikave, praktikën profesionale dhe avokimin.

2.3 MBLEDHJA E TË DHËNAVE

Të dhënat u mblodhën gjatë vitit 2026 përmes intervistave individuale gjysmë të strukturuar të zhvilluara në gjuhën shqipe. Pyetjet përfshinin tema që lidhen me përdorimin e platformave digjitale, sigurinë dhe vetëshprehjen online, përvojat me gjuhën e urrejtjes dhe bullizimin kibernetik, pasojat emocionale, strategjitë e përballimit, burimet e mbështetjes dhe rekomandimet e pjesëmarrësve për përmirësimin e situatës.

Intervistat u regjistruan vetëm pas marrjes së pëlqimit të informuar nga pjesëmarrësit. Në një rast, u mbajtën shënime të detajuara, sepse pjesëmarrësi nuk pranoi regjistrimin.

2.4 ANALIZA E TË DHËNAVE

Intervistat u transkriptuan dhe u analizuan përmes analizës tematike, duke ndjekur hapat kryesorë të kësaj metode: njohjen dhe familjarizimin me të dhënat, kodimin fillestar, grupimin e kodeve në kategori më të gjera, rishikimin dhe përcaktimin e temave, si dhe interpretimin e tyre në raport me pyetjet kërkimore (Braun & Clarke, 2006). Analiza nuk u fokusua vetëm në identifikimin ose numërimin e deklaratave të përsëritura nga pjesëmarrësit, por në kuptimin më të thellë të përvojave të tyre. Vëmendje e veçantë iu kushtua mënyrës se si rrëfimet individuale pasqyrojnë dhe ndriçojnë mekanizma më të gjerë shoqërorë, institucionalë dhe teknologjikë që ndikojnë në përvojën e personave LGBTQ+ në hapësirat digjitale.

2.5 KONSIDERATAT E TIKE

Pjesëmarrja ishte vullnetare dhe e bazuar në pëlqim të informuar. Pjesëmarrësit u informuan për qëllimin e hulumtimit, të drejtën për të mos iu përgjigjur pyetjeve dhe tërheqjen pa pasoja. Të dhënat u anonimizuan dhe pjesëmarrësit identifikohen me kodet P1–P10.

2.6 BESUESHMËRIA

Besueshmëria e hulumtimit u siguria përmes krahasimit të temave të identifikuar në intervista të ndryshme, përdorimit të citateve të drejtpërdrejta nga pjesëmarrësit dhe rishikimit të strukturës analitike përmes procesit mentorues. Si në çdo hulumtim cilësor, interpretimi i të dhënave ndikohet nga pozicioni i hulumtuesit dhe marrëdhënia e tij me fushën e studimit. Për këtë arsye, raporti bën një dallim të qartë ndërmjet tri niveleve: dëshmive të ofruara nga pjesëmarrësit, interpretimit analitik të këtyre të dhënave dhe rekomandimeve normative që dalin nga gjetjet.

3. GJETJET E HULUMTIMIT

Analiza identifikoi shtatë tema kryesore. Këto tema nuk duhet të kuptohen si kategori të ndara dhe të pavarura, por si procese të ndërlidhura që ndikojnë njëra-tjetrën. Përkatësia mund të rrisë dukshmërinë e individit në hapësirat digjitale; dukshmëria, në rrethana të caktuara, mund të sjellë rrezik; përjetimi i rrezikut mund të çojë në vetëcensurë; ndërsa vetëcensura mund të kufizojë pikërisht ato mundësi për lidhje, mbështetje dhe komunitetet që mediat sociale mundësojnë.

3.1 MEDIAT SOCIALE SI INFRASTRUKTURË E VETËKUPTIMIT DHE PÛRKATËSISË

Për shumë pjesëmarrës, mediat sociale ishin një nga burimet e para për të kuptuar orientimin seksual ose identitetin gjinor. Përmbajtjet edukative, historitë personale, filmat, faqet e organizatave dhe kontakti me persona me përvoja të ngjashme krijuan gjuhë dhe kuptim atje ku mjedisi familjar ose lokal nuk i ofronte.

“Më kanë ndihmu tepër shumë me kuptu veten... më kanë ba mu ni të përkrahun... jena bashkë, nuk jena vet.” (P1)

“Kanë qenë tepër eye opening... më kanë eduku qaq shumë... edhe e kom pas ni komunitet shumë përkrahës.” (P2)

Kjo përkatësi ishte veçanërisht e rëndësishme për personat që jetonin në mjedise konservatore ose që nuk mund të flisnin hapur me familjen. Mediat sociale krijuan një “dalje” nga izolimi gjeografik dhe shoqëror. Faqet e organizatave u përmendën jo vetëm si burim informacioni, por edhe si shenjë se ekziston dikush që kujdeset për mirëqenien dhe të drejtat e komuniteteve.

Megjithatë, përkatësia ishte e kushtëzuar. Ajo funksiononte më mirë në llogari private, grupe të mbyllura, rrjete të besimit ose hapësira ku identiteti nuk lidhej drejtpërdrejt me emrin dhe familjen e personit.

3.2 MENAXHIMI I IDENTITETIT: PRIVATËSIA, VETËCENSURA DHE LLOGARITË ALTERNATIVE

Shumë pjesëmarrës nuk e përjetonin profilin e tyre online si një hapësirë të vetme dhe të pandarë, por si një mjedis ku ekzistonin audiencia të ndryshme, përfshirë familjen, miqtë, komunitetet dhe publikun e gjerë. Menaxhimi i dukshmërisë përmes përdorimit të llogarive alternative, pseudonimeve, kufizimit të audiencës, fshirjes së postimeve ose shmangies së ndërveprimit me përmbajtje LGBTQ+ – ishte pjesë e strategjive të përditshme për ruajtjen e sigurisë personale.

“Nëpër media sociale, sidomos në Instagram dhe Snapchat, i kom familjen e ngushtë... nuk ju kom tregu akoma.” (P5)

“Nuk është që dalin ndoshta edhe shumë haptas nëpër rrjete sociale, se e kanë pak qat tutën se qysh kanë me i prit audiencia.” (P3)

“Është e vetmja form qysh mu mbrojt tu u mshef... the safest way që munesh me mbijetu qit periudhën e pranimit të vetes.” (P1)

Vetëcensura nuk lidhet me mungesën e dëshirës për t'u shprehur, por ishte një reagim i vetëdijshëm ndaj mundësisë që përmbajtja të shkëputet nga konteksti i saj, të arrijë te familjarët ose të përdoret për ekspozim dhe targetim. Kjo e zhvendos analizën nga ideja e “zgjedhjes personale” drejt kushteve në të cilat zhvillohet pjesëmarrja digjitale: edhe pse përdoruesit kanë lirinë teknike për të publikuar dhe shprehur veten online, kjo nuk do të thotë se janë të mbrojtur nga pasojat sociale, familjare ose institucionale që mund të pasojnë.

3.3 SPEKTRI I BULLIZIMIT KIBERNETIK DHE DISKRIMINIMIT ONLINE

Pjesëmarrësit përshkruan një spektër të gjerë përvojash që përfshinin komente fyese, tallje, mesazhe private kërcënuese, krijimin e profileve të rreme, shpërndarjen e bisedave private, publikimin e pamjeve të ekranit (screenshots) dhe kontaktimin e familjarëve. Disa pjesëmarrës nuk kishin qenë vetë objekt i sulmeve të drejtpërdrejta, por ekspozimi i vazhdueshëm ndaj komenteve negative dhe gjuhës së urrejtjes ndaj komuniteteve LGBTQ+ ndikonte në ndjenjën e tyre të sigursisë dhe në vendimin për të shmangur dukshmërinë online.

“Asni koment nuk është pozitiv.” (P1, duke përshkruar komentet gjatë Javës së Krenarisë)

“Ekstremisht, në ekstrem sidomos tash në TikTok ka urrejtje kibernetike.” (P6)

“Shpërndarje të screenshot-ave, ofendime direkte, kërcënime... keqpërdorim të my accounts.” (P6)

Një nga format më të rënda të përshkruara ishte outing-u – ekspozimi ose kërcënimi me ekspozimin e orientimit seksual apo identitetit gjinor të një personi pa pëlqimin e tij. Në një kontekst ku pranimi familjar dhe shoqëror nuk është gjithmonë i garantuar, outing-u mund të përdoret si mjet kontrolli, frikësimi ose shantazhi. Po ashtu, përfshirja e familjarëve përmes kontaktimit të tyre e zhvendos incidentin përtej hapësirës digjitale, duke e shtrirë atë në rrjetin real të marrëdhënieve dhe sigursisë së personit.

Pjesëmarrësit i përshkruan platformat TikTok dhe X/Twitter në mënyra të ndryshme, por një temë e përbashkët ishte perceptimi se algoritmet dhe praktikët e platformave mund të kontribuojnë në përhapjen dhe përforcimin e përmbajtjeve polarizuese. Asnjë platformë nuk u përjetua si plotësisht e sigurt; niveli i sigursisë varej nga faktorë të ndryshëm, si lloji i audiencës, përdorimi i anonimitetit, natyra e përmbajtjes dhe mundësia për të kontrolluar mënyrën e shpërndarjes së saj.

3.4 PASOJAT EMOCIONALE DHE NDRYSHIMI I SJELLJES ONLINE

Dëmi nuk kufizohej vetëm në momentin kur ndodhte incidenti. Pjesëmarrësit raportuan përjetime të tilla si frikë, pagjumësi, të qara, ankth, stres, ndjenjë izolimi dhe tërheqje të përkohshme nga platformat digjitale. Edhe në rastet kur një person nuk ishte shënjestër e drejtpërdrejtë e sulmit, ekspozimi ndaj rasteve të poshtërimit ose sulmeve ndaj personave të tjerë krijonte një ndjenjë pasigurie dhe frikë se një përvojë e ngjashme mund t'u ndodhte edhe atyre.

“Jom frikësu shumë, saqë s'kom mujt as me flejt atë natë... ka pasë momente kur kom kajt.” (P5)

“Tepër keq jom kan naj dy muj.” (P7)

“Jom ik prej social mediave vet edhe s'i kom përdor për ni kohë.” (P3)

Disa pjesëmarrës treguan se, me kalimin e kohës, kishin zhvilluar mënyra për t'u përballur me këto përvoja dhe nuk i përjetonin më komentet negative me të njëjtin intensitet emocional. Kjo formë rezilience është e rëndësishme për të kuptuar aftësinë e individëve për t'u përshtatur dhe për të vazhduar pjesëmarrjen në hapësirat digjitale. Megjithatë, ajo nuk duhet të përdoret për të zvogëluar përgjegjësinë e autorëve të dhunës ose të institucioneve që kanë detyrë të krijojnë mjedise më të sigurta. Përshtatja individuale ndaj një mjedisi armiqësor nuk do të thotë se ai mjedis është bërë i sigurt apo i pranueshëm.

3.5 AKTIVIZMI DIGJITAL: FUQIZIM ME KOSTO TË PABARABARTË

Mediat sociale u përdorën nga pjesëmarrësit si hapësira për shpërndarjen e informacionit, pjesëmarrjen në aktivitete të tilla si Pride, mbështetjen e fushatave dhe shprehjen e qëndrimeve për barazi dhe të drejta të komuniteteve LGBTQ+. Për disa pjesëmarrës, aktivizmi përbënte pjesë të një angazhimi afatgjatë dhe të vazhdueshëm, ndërsa për të tjerë ishte më sporadik ose i shprehur përmes veprimeve simbolike. Ky dallim nuk lidhej domosdoshmërisht me nivelin e mbështetjes ndaj komuniteteve, por me shkallën e rrezikut dhe pasojave që secili person ishte i gatshëm të përballonte për shkak të dukshmërisë publike.

“Aktivizmin e kom qe 10 vjet... kom marr pjesë në aktivitete të ndryshme edhe jashtë vendit edhe këtu.” (P6)

“Jom kan në Pride Fest, kom postu story.” (P2)

Këto rrëfime tregojnë se pjesëmarrja qytetare në hapësirat digjitale nuk zhvillohet në kushte të njëjta për të gjithë. Për personat që nuk e kanë bërë publik identitetin e tyre seksual ose gjinor (nuk janë out), apo për ata që varen ekonomikisht nga familja, një postim publik mund të sjellë pasoja shumë më të mëdha sociale, familjare ose ekonomike. Për këtë arsye, niveli i dukshmërisë publike nuk duhet të interpretohet si tregues i drejtpërdrejtë i angazhimit, guximit ose përkushtimit ndaj kauzës LGBTQ+.

3.6 STRATEGJITË E PËRBALLIMIT (COPING MECHANISMS)

Strategjitë më të zakonshme që përdornin pjesëmarrësit për t'u përballur me rreziqet digjitale përfshinin injorimin, bllokimin e profileve, raportimin e përmbajtjeve ose përdoruesve, kufizimin e audiencës, përdorimin e pseudonimeve, shmangien e shpërndarjes së informacionit personal dhe largimin e përkohshëm nga platformat digjitale. Këto mjete u ofronin pjesëmarrësve një ndjenjë të caktuar kontrolli dhe mund të ndihmonin në ndërprerjen e kontaktit të drejtpërdrejtë me personat që i shqetësonin ose i sulmonin.

“Munohna me i injoru, mos me u merr me to.” (P7)

“I raportoj ose i bllokoj personat që kalojnë kufirin. Nuk humbas kohë duke u grindur me njerëz në internet.” (P10)

Megjithatë, këto strategji kanë kufizime të dukshme. Bllokimi nuk e eliminon domosdoshmërisht një përmbajtje që tashmë është shpërndarë, si një pamje ekrani (screenshot) që mund të qarkullojë në hapësira të tjera digjitale. Raportimi në platformë nuk garanton gjithmonë mbështetje psikologjike, këshillim juridik ose një përgjigje të përshtatshme institucionale. Po ashtu, largimi nga platformat mund të nënkuptojë jo vetëm shmangien e rrezikut, por edhe humbjen e lidhjeve me komunitetin, informacionin dhe burimet e mbështetjes që këto hapësira ofrojnë.

3.7 MBËSHTETJA: MIQTË, ORGANIZATAT DHE PROFESIONISTËT

Miqtë dhe rreth i besueshëm përbënin burimin e parë të mbështetjes për shumë pjesëmarrës. Bisedat me persona që e njihnin përvojën e tyre dhe nuk e minimizonin rëndësinë e incidentit ndihmonin në zvogëlimin e ndjenjës së izolimit, në përpunimin emocional të përvojës dhe në vendosjen e kufijve ndaj situatave të dëmshme.

Në raste më të rënda, pjesëmarrësit përmendën profesionistët e shëndetit mendor dhe organizatat e shoqërisë civile si burime të rëndësishme për siguri, mbështetje dhe rimëkëmbje.

“Ju kom kallxu njerëzve për rastin që ka ndodh edhe ata ma kanë jep ndihmën emocionale.” (P2)

“Kom kërku ndihmë prej Linjës së Jetës... kom bisedu me CSGD-në edhe CEL-in... kanë qenë tri pika që une jom mbështet ma së shumti.” (P6)

Organizatat e shoqërisë civile nuk perceptohen vetëm si aktorë të angazhuar në avokim për të drejtat LGBTQ+, por edhe si pika të rëndësishme hyrëse drejt shërbimeve psikologjike, sociale dhe juridike. Ky rol është thelbësor, por njëkohësisht krijon rrezikun që përgjegjësia institucionale publike të zhvendoset në mënyrë të tepruar te organizatat e shoqërisë civile. Literatura mbi shërbimet për të rinjtë LGBTQ+ tregon se përgjigjet e fragmentuara mund të krijojnë boshllëqe në mbështetje dhe se nevojitet një qasje e integruar që lidh sigurinë, kujdesin psikologjik dhe shërbimet sociale (Maccio & Ferguson, 2016).

3.8 ÇFARË KËRKOJNË PJESËMARRËSIT TË NDRYSHOJË

Pjesëmarrësit e lidhën sigurinë digjitale me tri nivele të nevojshme ndryshimi. Së pari, ata theksuan rëndësinë e edukimit publik dhe ndryshimit të normave shoqërore që kontribuojnë në paragjykim dhe diskriminim. Së dyti, kërkuan përmirësim të mekanizmave të moderimit të përmbajtjes, me reagim më të shpejtë dhe më të ndjeshëm ndaj kontekstit gjuhësor dhe kulturor lokal. Së treti, theksuan nevojën për mekanizma të besueshëm dhe të qasshëm raportimi, të shoqëruar me përgjigje efektive institucionale.

“Nuk ka edukim të mjaftueshëm... është temë tabu... me edukim gjeneratat e reja kish mujt me u ul qikjo urrejtje në social media edhe në jetën reale.” (P2)

“Ndryshimi s’duhet me ardh prej neve si persona LGBT, po duhet me ndrru pak mentaliteti i njerëzve në Kosovë.” (P3)

“Ish kan mirë me i cenzeru certain words që jon ofenduese për komunitetin.” (P4)

Këto propozime tregojnë se pjesëmarrësit nuk e konsiderojnë sigurinë digjitale si përgjegjësi vetëm të platformave online. Përkundrazi, ata e shohin atë si një përgjegjësi të përbashkët që kërkon bashkëpunim ndërmjet shtetit, institucioneve arsimore, kompanive teknologjike, mediave, familjes dhe shoqërisë civile.

4. DISKUTIMI

4.1 JO DY BOTË, POR NJË VAZHDIMËSI E VETME E RREZIKUT

Gjetja qendrore e këtij studimi është se, për pjesëmarrësit, nuk ekziston një ndarje e qartë dhe e qëndrueshme ndërmjet hapësirës digjitale dhe jetës së përditshme. Një postim mund të shihet nga familjarët; një pamje ekrani (screenshot) mund të shpërndahet nga një grup privat në një hapësirë publike; një profil anonim mund të kontaktojë kolegë ose të afërm; ndërsa një kërcënim online mund të ndikojë mënyrën se si personi ndihet dhe vepron në hapësira fizike, si në qytet, universitet apo vendin e punës. Kjo vazhdimësi ndërmjet online dhe offline shpjegon pse një përkufizim i ngushtë i bullizimit kibernetik nuk është gjithmonë i mjaftueshëm për të kuptuar përvoja si ekspozimi i identitetit pa pëlqim (outing), shpërndarja e materialeve private dhe frikësimi përmes rrjetit shoqëror të personit.

Nga perspektiva e punës sociale, dëmi duhet të vlerësohet në mënyrë ekologjike, duke marrë parasysh të gjithë mjedisin ku jeton individit. Nuk mjafton të pyetet vetëm sa komente janë bërë ose nëse autori është bllokuar. Është e nevojshme të vlerësohet rreziku që lidhet me familjen, strehimin, arsimin, punësimin, shëndetin mendor dhe sigurinë fizike. Një incident i vetëm mund të ketë pasoja të mëdha kur personi nuk e ka bërë publik identitetin e tij seksual ose gjinor (nuk është out), varet ekonomikisht nga familja ose jeton në një komunitet të vogël ku informacioni mund të përhapet shpejt. Për këtë arsye, siguria digjitale duhet të konsiderohet pjesë e planit të përgjithshëm të sigurisë së individit.

Nga perspektiva e avokimit, kjo vazhdimësi ndërmjet botës online dhe asaj offline kërkon që përgjegjësia të mos ndahet në mënyrë të fragmentuar ndërmjet institucioneve. Platformat digjitale nuk mund ta trajtojnë një incident vetëm si çështje private ndërmjet individëve; institucionet arsimore nuk mund ta konsiderojnë të parëndësishëm një rast vetëm sepse ka ndodhur jashtë hapësirës fizike të institucionit; ndërsa institucionet e drejtësisë nuk duhet ta reduktojnë dhunën digjitale në një "koment" të izoluar. Po ashtu, shërbimet psikologjike nuk duhet të fokusohen vetëm në reagimin emocional, pa adresuar burimin e rrezikut. Rastet e tilla kërkojnë një përgjigje të koordinuar ndërmjet të gjitha këtyre sistemeve.

4.2 PËRKATËSIA DIGJITALE SI INFRASTRUKTURË MBROJTËSE

Pjesëmarrësit e përshkruan mediat sociale si hapësira ku kanë gjetur mënyra për të kuptuar më mirë veten, modele të mundshme identifikimi dhe ndjenjën se nuk janë vetëm në përvojat e tyre. Kjo përputhet me literaturën që e koncepton komunitetin online si burim rezilience, mbështetjeje dhe lidhjeje sociale (Craig et al., 2015; Ybarra et al., 2015). Megjithatë, gjetjet e këtij studimi sjellin një nuancë të rëndësishme: përkatësia digjitale mund të funksionojë si burim mbrojtjeje vetëm kur individit ka mundësi të kontrollojë marrëdhënien ndërmjet identitetit të tij, emrit, dukshmërisë dhe audiencave të ndryshme.

Kjo nënkupton se largimi nga platformat digjitale nuk është një zgjidhje neutrale. Kur një person mbyll llogarinë ose tërhiqet nga hapësirat online për arsye sigurie, ai mund të humbasë njëkohësisht qasjen në informacion, miqësi, komunitet, shërbime mbështetëse, aktivizëm dhe mundësi për vetëkuptim. Nga perspektiva e punës sociale, një ndërhyrje që synon rritjen e sigurisë duke e shkëputur individin nga rrjeti i tij mbështetës mund të krijojë pasoja të padëshiruara. Prandaj, qëllimi nuk duhet të jetë thjesht largimi nga rrjetet sociale, por krijimi i kushteve për një pjesëmarrje më të sigurt dhe të mbështetur në to.

Kjo gjetje ka gjithashtu rëndësi për politikat publike. Pjesëmarrja digjitale është bërë pjesë e rëndësishme e pjesëmarrjes qytetare. Kur personat LGBTQ+ detyrohen të përdorin pseudonime, të kufizojnë audiencat ose të heshtin për të shmangur rrezikun, ata nuk e gëzojnë të njëjtën liri praktike të shprehjes dhe pjesëmarrjes si përdoruesit e tjerë. Prandaj, barazia formale në qasje në platformat digjitale nuk garanton domosdoshmërisht barazi reale në mundësinë për t'u shprehur, për të marrë pjesë dhe për të qenë i dukshëm në shoqëri.

4.3 VETËCENSURA SI PUNË E PABARABARTË E SIGURISË

Vetëcensura u shfaq në intervista si një proces i vazhdueshëm i menaxhimit të sigurisë: kontrollimi i ndjekësve, ndarja e audiencave, përdorimi i llogarive alternative, fshirja e historisë së ndërveprimeve, shmangia e pëlqimit ose shpërndarjes së përmbajtjeve LGBTQ+ dhe vlerësimi i vazhdueshëm i pasojave të mundshme të çdo postimi. Ky proces mund të interpretohet si një formë e kujdesit për privatësinë, por barra e tij nuk shpërndahet në mënyrë të barabartë. Personat që nuk përballen me rrezikun e refuzimit ose pasojave negative për shkak të identitetit të tyre nuk kanë nevojë të kryejnë të njëjtin nivel të vazhdueshëm llogaritjeje dhe menaxhimi të rrezikut.

Nga perspektiva e stresit minoritar, vetëcensura përfaqëson njëkohësisht një strategji mbrojtëse dhe një burim shtesë stresi. Ajo mund të zvogëlojë ekspozimin e menjëhershëm ndaj rrezikut, por njëkohësisht e mban individin në një gjendje të vazhdueshme vigjilence dhe pritjeje ndaj pasojave të mundshme. Për më tepër, ajo mund të përforcojë mesazhin se identiteti i personit duhet të menaxhohet si diçka që duhet fshehur ose kontrolluar. Kjo shpjegon pse fshehja e identitetit mund të jetë një zgjedhje racionale dhe e nevojshme në rrethana të caktuara, por njëkohësisht të ketë kosto emocionale dhe psikologjike.

Nga perspektiva e avokimit, nuk mjafton që personave LGBTQ+ t'u mësohen vetëm mënyra më efektive për t'u mbrojtur duke u fshehur. Edukimi për privatësinë dhe sigurinë digjitale është i rëndësishëm, por ai duhet të shoqërohet me ndryshime strukturore: mekanizma më të qashtëm raportimi, përgjegjshmëri ndaj autorëve të dhunës digjitale, mbrojtje nga ekspozimi i identitetit pa pëlqim (outing-u), moderim të ndjeshëm ndaj kontekstit lokal dhe mbështetje që nuk e fajëson viktimën për nivelin e dukshmërisë së saj.

4.4 MIKROAGRESIONET DIGJITALE DHE DËMI KUMULATIV

Pjesëmarrësit nuk raportuan vetëm raste të kërcënimeve të drejtpërdrejta. Ata përshkruan gjithashtu komente fyese, tallje, ironi, stereotipe dhe përmbajtje që e paraqet ekzistencën ose të drejtat LGBTQ+ si problem shoqëror. Edhe pse këto forma të komunikimit mund të mos përmbushin gjithmonë kriteret e një kërcënimi penal dhe mund të mos rezultojnë në heqjen e përmbajtjes nga platformat, ato ndikojnë në klimën sociale dhe në mënyrën se si personat LGBTQ+ e vlerësojnë sigurinë dhe dukshmërinë e tyre online.

Literatura e re mbi mikroagresionet digjitale e mbështet këtë interpretim duke treguar se ekspozimi i drejtpërdrejtë ndaj diskriminimit, por edhe dëshmimi i vazhdueshëm i mesazheve përjashtuese, lidhet me nivele më të larta stresi dhe mirëqenie më të ulët psikologjike. Ndikimi shpesh nuk vjen nga një incident i vetëm, por nga grumbullimi gradual i përvojave negative, ku çdo episod shton një ngarkesë të re mbi përvojat e mëparshme (McInroy et al., 2025a, 2025b).

Në këtë kuptim, pyetja nuk duhet të jetë vetëm: “A ishte ky koment mjaftueshëm serioz për t'u konsideruar problematik?”. Një pyetje më e rëndësishme është: “Çfarë klime krijojnë këto mesazhe kur përsëriten vazhdimisht dhe si ndikojnë ato në mënyrën se si personat LGBTQ+ marrin vendime për sigurinë, shprehjen dhe pjesëmarrjen e tyre?”.

Për punonjësit socialë dhe profesionistët e shëndetit mendor, kjo kërkon një qasje të balancuar: përvojat e personit duhet të pranohen dhe të validohen, pa i ekzagjeruar ato, por edhe pa i minimizuar. Personi nuk duhet të bindet se çdo koment përbën domosdoshmërisht traumë, por as nuk duhet të udhëzohet thjesht ta “injorë” atë. Vlerësimi profesional duhet të marrë parasysh shpeshtësinë e incidenteve, kuptimin që kanë për individin, historinë e mëparshme të diskriminimit, rrezikun e ekspozimit të identitetit, gjendjen aktuale emocionale dhe burimet e disponueshme të mbështetjes.

4.5 SHËNDETI MENDOR: NGA SIMPTOMA INDIVIDUALE TE PASIGURIA STRUKTURE

Frika, pagjumësia, ankthi, të qarat, izolimi dhe tërheqja e përkohshme nga platformat digjitale, të raportuara nga pjesëmarrësit, përputhen me evidencën ekzistuese mbi pasojat e viktimizimit kibernetik dhe stresit minoritar (Arif et al., 2024; Llullaku et al., 2024; Meyer, 2003). Megjithatë, një interpretim që fokusohet vetëm në aspektin klinik do të humbiste një pjesë thelbësore të problemit. Këto simptoma nuk shfaqen në mënyrë të izoluar; ato janë reagime ndaj një mjedisi që prodhon ndjenja pasigurie, refuzimi dhe mungese kontrolli.

Një qasje e informuar nga trauma kërkon krijimin e marrëdhënieve të bazuara në siguri, besueshmëri, zgjedhje, bashkëpunim dhe fuqizim të individit. Në rastet e dhunës digjitale, kjo nënkupton që personi të ketë kontroll mbi procesin: çfarë dokumentohet, me kë ndahet informacioni, kur bëhet raportimi dhe cilat hapa ndërmerren më tej. Përsëritja e përvojës së incidentit para institucioneve të ndryshme mund të shkaktojë viktimizim të dytë, veçanërisht kur çdo kontakt institucional shoqërohet me frikën e ekspozimit të mëtejshëm të identitetit.

Mbështetja psikologjike duhet të jetë e lidhur me ndërhyrjet sociale dhe juridike. Terapia mund ta ndihmojë personin të përpunojë ankthin, frikën ose ndjenjën e turpit, por ajo nuk mund të heqë një fotografi të shpërndarë pa pëlqim, të sigurojë strehim të sigurt ose të ndalojë një kërcënim aktiv. Puna sociale e plotëson këtë përgjigje përmes menaxhimit të rastit, referimit të shërbimeve përkatëse, avokimit, koordinimit ndërinstitutional dhe ndërhyrjes në mjedisin ku jeton individ.

4.6 NDËRTHURJA E IDENTITETEVE DHE SHPËRNDARJA E PABARABARTË E RREZIKUT

Mostra e vogël e këtij studimi nuk lejon krahasime të sigurta ndërmjet grupeve të ndryshme, por të dhënat e pjesëmarrësve dhe literatura ekzistuese kërkojnë një analizë ndërseksionale të rrezikut. Rreziku nuk përcaktohet vetëm nga orientimi seksual ose identiteti gjinor; ai ndikohet gjithashtu nga mosha, gjinia, gjendja ekonomike, vendbanimi, përkatësia etnike, aftësia e kufizuar, varësia nga familja dhe niveli i dukshmërisë publike.

Personat transgjinorë dhe jobinarë shpesh përballen me sulme më të drejtpërdrejta që synojnë mohimin e legjitimitetit të identitetit të tyre. Ndërkohë, personat që jetojnë në komuna më të vogla mund të kenë më pak mundësi për anonimitet dhe qasje më të kufizuar në shërbime mbështetëse. Personat që varen nga familja për strehim ose mbështetje ekonomike kanë më pak hapësirë për të përballuar pasojat e ekspozimit të identitetit pa pëlqim (outing-ut). Nga ana tjetër, aktivistët dhe personat me dukshmëri publike mund të kenë rrjete më të fuqishme mbështetëse, por njëkohësisht mund të jenë më të ekspozuar ndaj sulmeve të koordinuara.

Kjo nënkupton se protokollet e ndërhyrjes nuk duhet të bazohen në një model të vetëm të “viktimës tipike”. Vlerësimi i rrezikut dhe ndërhyrja duhet të jenë fleksibile, të mos kërkojnë deklaram publik të identitetit dhe të ofrojnë alternativa edhe për personat që nuk mund ose nuk dëshirojnë të ndjekin rrugët formale të raportimit.

4.7 PLATFORMAT, MODERIMI NË SHQIP DHE KUFIJTË E ZGJIDHJEVE TEKNIKE

Pjesëmarrësit shprehën pakënaqësi me proceset e raportimit dhe moderimit të përmbajtjes, veçanërisht në platformat si TikTok dhe X/Twitter. Kjo përvojë është e kuptueshme në një kontekst ku gjuha shqipe ka më pak burime teknologjike krahasuar me gjuhët më të mëdha dhe ku gjuha e urrejtjes mund të shfaqet përmes dialekteve, ironisë, memeve, imazheve dhe formave të koduara të komunikimit. Studimi i Fetahi et al. (2024) tregon se edhe modelet e zhvilluara posaçërisht për identifikimin e gjuhës së urrejtjes në shqip përballen me sfida që lidhen me kuptimet e dyfishta të fjalëve dhe përdorimin e ironisë. Për këtë arsye, kufizimet e moderimit nuk lidhen vetëm me numrin e moderatorëve, por edhe me aftësinë për të kuptuar kontekstin gjuhësor dhe kulturor.

Megjithatë, kufizimet teknike nuk duhet të shndërrohen në justifikim për mungesën e reagimit institucional ose të përgjegjësisë së platformave. Platformat mund të investojnë në krijimin e bazave të të dhënave të etiketuara me kujdes, trajnimin e moderatorëve me njohuri lokale, krijimin e partneriteteve me organizatat e të drejtave të njeriut dhe zhvillimin e proceseve më transparente të ankesave dhe apelimit. Po ashtu, ato mund të krijojnë kategori më specifike raportimi për raste si ekspozimi i identitetit pa pëlqim (outing), kërcënimi me ekspozim dhe imitimi i identitetit, në vend që këto raste të humbasin brenda kategorive të përgjithshme.

Megjithatë, edhe teknologjia më e avancuar nuk mund ta zgjidhë e vetme këtë problem. Heqja e një komenti nuk ofron këshillim juridik, nuk e rikthen menjëherë ndjenjën e sigurisë dhe nuk e mbron personin nga pasojat e mundshme në familje, punë ose komunitet. Përgjigjja efektive duhet të jetë e integruar dhe të kombinojë identifikimin teknik të përmbajtjes problematike, rishikimin njerëzor, ruajtjen e provave, reagimin institucional dhe mbështetjen psikosociale.

IMPLIKIMET

4.8 IMPLIKIMET PËR PRAKTIKËN E PUNËS SOCIALE

Gjetjet e këtij studimi sugjerojnë se punonjësit socialë duhet ta përfshijnë sigurinë digjitale në vlerësimin rutinë të rasteve, veçanërisht kur punojnë me të rinj LGBTQ+, persona që nuk e kanë bërë publik identitetin e tyre, aktivistë dhe persona që përjetojnë ankth të lidhur me ekspozimin publik. Vlerësimi duhet të zhvillohet përmes pyetjeve të hapura dhe jo paragjyquese, si: çfarë ka ndodhur, kush mund ta ketë parë përmbajtjen, a ekziston ndonjë kërcënim, a janë ruajtur provat digjitale, a ka rrezik në mjedisin familjar dhe cilët persona përbëjnë burime të sigurta mbështetjeje.

Ndërhyrja fillestare duhet të jetë e informuar nga trauma dhe e udhëhequr nga nevojat dhe zgjedhjet e personit. Kjo përfshin validimin e përvojës, vlerësimin e rrezikut të menjëhershëm, hartimin e një plani sigurie, kontrollin e privatësisë, dokumentimin e incidentit dhe marrjen e vendimeve të përbashkëta për hapat e mëtejshëm, përfshirë edhe raportimin. Punonjësi social nuk duhet ta detyrojë personin të raportojë nëse kjo mund të rrisë rrezikun e ekspozimit të identitetit ose pasojat negative, por duhet ta informojë qartë për mundësitë, të drejtat, kufizimet dhe pasojat e secilës zgjedhje.

Menaxhimi i rastit duhet të sigurojë lidhjen ndërmjet shërbimeve psikologjike, juridike, sociale dhe arsimore. Kur incidenti ndikon në jetën universitare ose profesionale të personit, punonjësi social mund të ndihmojë në komunikimin me institucionet përkatëse, kërkimin e masave mbrojtëse dhe ndjekjen e rastit. Në situatat kur ekziston rrezik në familje ose pasiguri për strehimin, duhet të aktivizohen burimet e sigurisë dhe mbështetjes materiale. Në këtë mënyrë, përgjigjja kalon nga një këshillë e përgjithshme drejt një plani konkret dhe të koordinuar ndërhyrjeje.

Praktika profesionale duhet të jetë afirmative ndaj personave LGBTQ+ dhe e bazuar në parimet anti-shtypëse. Kjo nënkupton se orientimi seksual dhe identiteti gjinor nuk trajtohen si probleme që kërkojnë korrigjim ose shpjegim klinik, ndërsa paragjykimi, diskriminimi dhe dhuna trajtohen si burime reale të dëmit. Njëkohësisht, profesionistët duhet të reflektojnë mbi mënyrën se si praktikat e tyre mund të ndikojnë te personi: a e detyron procedura individin ta përsërisë vazhdimisht historinë e tij; a kërkohen informacione që mund të rrisin rrezikun e ekspozimit; a përdoret gjuhë që e minimizon ose e zhvlerëson përvojën e tij; dhe a përfshihet personi në vendimet që lidhen drejtpërdrejt me jetën e tij.

Deklarata etike e Federatës Ndërkombëtare të Punonjësve Socialë (IFSW) vendos në qendër të praktikës profesionale parimet e pjesëmarrjes, privatësisë dhe përdorimit etik e kompetent të teknologjisë (International Federation of Social Workers, 2018). Në fushën e sigurisë digjitale, këto parime nënkuptojnë që punonjësit socialë duhet të kenë njohuri bazë për menaxhimin e provave digjitale, mbrojtjen e privatësisë, kufijtë e konfidencialitetit dhe proceset e referimit pas incidenteve online.

4.9 IMPLIKIMET PËR AKTIVIZËM DHE ORGANIZIM NË KOMUNITET

Nga perspektiva e aktivizmit, gjetjet tregojnë se siguria nuk ndërtohet vetëm përmes masave individuale të mbrojtjes, por edhe përmes fuqisë dhe veprimit kolektiv. Organizatat e shoqërisë civile kanë një rol të rëndësishëm në dokumentimin e rasteve, identifikimin e modeleve të përsëritura të gjuhës së urrejtjes, zhvillimin e kundërnarrativave, edukimin e dëshmitarëve online dhe krijimin e mekanizmave të reagimit të shpejtë.

Dokumentimi i standardizuar është veçanërisht i rëndësishëm, sepse i transformon përvojat individuale dhe rastet e shpërndara në evidencë të strukturuar që mund të përdoret për dialog me institucionet dhe për hartimin e politikave më efektive.

Megjithatë, aktivizmi duhet të shmangë dy qasje problematike. Së pari, komunitetet LGBTQ+ nuk duhet të paraqitet vetëm përmes përvojave të viktimizimit, sepse kjo mund të përforcojë perceptimin e pafuqisë dhe të anashkalojë kapacitetin për rezistencë, organizim dhe ndryshim. Së dyti, nuk duhet të krijohet ideja se dukshmëria publike është detyrim ose i vetmi tregues i guximit. Për disa persona, të qenit i dukshëm është një formë e rëndësishme e aktivizmit, ndërsa për të tjerë ruajtja e privatësisë është një mënyrë e domosdoshme për të mbrojtur sigurinë personale. Prandaj, aktivizmi etik duhet të krijojë mundësi për forma të ndryshme të pjesëmarrjes, duke respektuar zgjedhjet dhe rrethanat individuale.

Bashkëpunimi me institucionet duhet të shoqërohet me objektiva të qarta dhe të matshme, si krijimi i pikave të kontaktit për raportim, përcaktimi i afateve të reagimit, zhvillimi i formularëve dhe procedurave të qarta, trajnimi i profesionistëve, publikimi i të dhënave të anonimizuara dhe parandalimi i viktimizimit të dytë gjatë proceseve institucionale. Po ashtu, bashkëpunimi me platformat digjitale duhet të shkojë përtej fushatave simbolike të ndërgjegjësimit dhe të përfshijë kërkesa konkrete për moderim më efektiv në gjuhën shqipe, mekanizma për trajtimin e rasteve urgjente dhe transparencë mbi mënyrën se si trajtohen raportimet.

Shoqëria civile duhet të vazhdojë të jetë një partnere kritike dhe bashkëpunuese, por jo zëvendësuese e përgjegjësive shtetërore. Ekspertiza e organizatave si CEL Kosova dhe e aktorëve të tjerë është thelbësore për hartimin e politikave, ofrimin e mbështetjes dhe ndërtimin e kapaciteteve institucionale. Megjithatë, shërbimet bazë, mbrojtja juridike dhe qasja në drejtësi duhet të sigurohen përmes angazhimit dhe përgjegjësisë së qëndrueshme publike.

4.10 NGA REZILIENCA INDIVIDUALE TE PËRGJEGJSHMËRIA INSTITUCIONALE

Pjesëmarrësit tregojnë aftësi të konsiderueshme në menaxhimin e rreziqeve digjitale: ata përdorin bllokimin dhe raportimin e profileve, krijojnë llogari alternative, kufizojnë ekspozimin e tyre, kërkojnë mbështetje dhe zhvillojnë mënyra për t'u përballur emocionalisht me përvojat negative. Këto strategji duhet të kuptohen si forma të agjencisë personale dhe si dëshmi e njohurive praktike që individët zhvillojnë për të mbrojtur veten në një mjedis shpesh të pasigurt. Megjithatë, rezilienca individuale nuk duhet të përdoret si arsye për të normalizuar ekzistencën e një mjedisi armiqësor ose për ta zhvendosur përgjegjësinë te personat që përjetojnë dëmin.

Kur një sistem funksionon vetëm sepse personat e targetuar mësojnë të heshtin, të fshehin identitetin e tyre ose të tërhiqen nga hapësirat publike, ai nuk mund të konsiderohet vërtet i sigurt dhe gjithëpërfshirës. Prandaj, suksesi i reagimit nuk duhet të matet vetëm me aftësinë e individit për ta përballuar incidentin, por edhe me mënyrën se si sistemi parandalon përsëritjen e dëmit, sa shpejt ofron mbështetje, sa lehtë mund të raportohet një rast, sa mirë mbrohet privatësia e personit dhe sa mundësohet vazhdimi i pjesëmarrjes së tij sociale.

Kjo e zhvendos fokusin nga pyetja “Çfarë duhet të bëjë individi për t'u mbrojtur?” drejt pyetjes më të gjerë “Çfarë duhet të ndryshojë në sistem për ta bërë mjedisin më të sigurt?”. Përgjigjja kërkon platforma digjitale që marrin përgjegjësi për menaxhimin e rrezikut, institucione që zbatojnë në mënyrë efektive mbrojtjen ligjore, shkolla dhe universitete që parandalojnë diskriminimin, shërbime sociale dhe psikologjike të koordinuara, si dhe një shoqëri civile të fuqizuar për të monitoruar, mbështetur personat e prekur dhe për të kërkuar përgjegjësi institucionale.

5. IMPLIKIMET PËR POLITIKA PUBLIKE DHE AVOKIM

Gjetjet e këtij studimi, të interpretuara në raport me literaturën bashkëkohore dhe të analizuara nga perspektiva e punës sociale dhe avokimit, kanë implikime që tejkalojnë çështjen e politikave të platformave digjitale. Ato lidhen me fusha më të gjera si mbrojtja nga diskriminimi, trajtimi i veprave të urrejtjes, shëndeti mendor, mbrojtja sociale, arsimi, privatësia dhe pjesëmarrja qytetare. Për këtë arsye, përgjigjja ndaj dhunës digjitale nuk duhet të kufizohet në masa të izoluara ose udhëzime individuale, por duhet të ndërtohet si një sistem i vazhdueshëm kujdesi, mbështetjeje dhe përgjegjësie institucionale.

NGA INCIDENTI TE SISTEMI I PËRGJIGJES

- Parandalim: edukim, kundërnarrativa dhe aftësi të qytetarisë digjitale.
- Identifikim: përkufizime të qarta për gjuhën e urrejtjes, outing-un, kërcënimet dhe shpërndarjen pa pëlqim.
- Dokumentim: udhëzim praktik për screenshot-e, URL, data, dëshmitarë dhe ruajtje të sigurt të provave.
- Raportim: pika të qarta kontakti në platforma, polici, mekanizma kundër diskriminimit dhe organizata mbështetëse.
- Referim: lidhje e menjëhershme me ndihmë juridike, psikologjike dhe sociale.
- Përgjegjshmëri: të dhëna të anonimizuara mbi numrin e rasteve, kohën e reagimit dhe rezultatet.

5.1 MBROJTJA JURIDIKE DUHET TË JETË E KUPTUESHME DHE E QASSHME

Kushtetuta, Ligji për Mbrojtjen nga Diskriminimi dhe dispozitat përkatëse penale krijojnë një bazë të rëndësishme për mbrojtjen e personave LGBTQ+ nga diskriminimi dhe dhuna e motivuar nga paragjykimi. Megjithatë, ekzistenca e një kuadri ligjor nuk mjafton nëse personat nuk e dinë se çfarë mund të raportojnë, ku duhet të drejtohen, cilat prova duhet të ruajnë dhe çfarë mund të presin nga procesi institucional. Një mekanizëm juridik që nuk është i kuptueshëm, i aksesueshëm dhe i përdorshëm në praktikë mbetet vetëm një mbrojtje formale. Për këtë arsye, udhëzuesit dhe procedurat duhet të përdorin shembuj konkretë të rasteve digjitale dhe të sqarojnë dallimet ndërmjet raportimit në platformë, paraqitjes së ankesës për diskriminim dhe kallëzimit penal.

5.2 SHËNDETI MENDOR DUHET TË JETË PJESË INTEGRALE E PËRGJIGJES NDAJ DHUNËS DIGJITALE

Duke qenë se pasojat e dhunës digjitale mund të përfshijnë ankth, pagjumësi, frikë, stres dhe izolim social, reagimi ndaj rasteve nuk duhet të kufizohet vetëm në aspektin juridik ose teknik. Raportimi i një incidenti duhet të shoqërohet me mundësi të menjëhershme për mbështetje psikologjike afirmative dhe qasje të informuar për traumën. Personat që përjetojnë dhunë ose kërcënime nuk duhet të mbeten përgjegjës për të kërkuar vetë shërbimin e duhur në një moment kur mund të jenë në gjendje të lartë shqetësimi ose pasigurie.

5.3 ARSIMI ËSHTË MASË PARANDALUESE DHE KOMPONENT I SIGURISË

Edukimi për diversitetin, respektimin e identiteteve, pëlqimin, privatësinë digjitale, gjuhën e urrejtjes dhe pasojat e shpërndarjes së materialeve private duhet të kuptohet si pjesë e parandalimit të dhunës. Programet e përgjithshme kundër bullizimit nuk janë të mjaftueshme nëse nuk trajtojnë format specifike të paragjykimit ndaj personave LGBTQ+, përfshirë homofobinë, transfobinë, outing-un dhe mënyrën se si rreziqet online lidhen me marrëdhëniet familjare dhe sociale jashtë internetit.

5.4 SHOQËRIA CIVILE ËSHTË PARTNERE STRATEGJIKE, JO ZËVENDËSUESE E PËRGJEGJËSISË SHTETËRORE

Organizatat e shoqërisë civile, përfshirë CEL Kosova dhe aktorë të tjerë, kanë krijuar ekspertizë të rëndësishme dhe shpesh funksionojnë si pika të para të besimit për personat LGBTQ+ që kërkojnë mbështetje. Kjo njohuri dhe përvojë duhet të përdoret për bashkëhartimin e protokolleve, zhvillimin e trajnimeve dhe krijimin e mekanizmave efektivë të referimit. Megjithatë, financimi i bazuar në projekte afatshkurtra nuk mund të zëvendësojë përgjegjësinë afatgjatë të institucioneve publike për të garantuar mbrojtje të qëndrueshme, qasje të barabartë në drejtësi dhe shërbime të sigurta për të gjithë qytetarët.

6. REKOMANDIMET

Rekomandimet janë formuluar për të qenë të zbatueshme dhe të matshme.

6.1 Për institucionet publike

- Të hartojnë një përkufizim operacional të dhunës digjitale që përfshin forma të tilla si outing-u (ekspozimi i identitetit seksual ose gjinor pa pëlqim), kërcënimet, imitimi i identitetit, shpërndarja e paautorizuar e materialeve private dhe ngacmimi i koordinuar online.
- Të sigurojnë që mekanizmat kundër diskriminimit në nivel qendror dhe lokal të kenë procedura të qarta për trajtimin e incidenteve digjitale dhe të publikojnë të dhëna të anonimizuara mbi numrin dhe trajtimin e rasteve.
- Të investojnë në shërbime të qëndrueshme të mbështetjes psikologjike dhe juridike, duke shmangur varësinë vetëm nga fushatat ose projektet afatshkurtra.
- Të përfshijnë organizatat LGBTQ+ dhe personat me përvojë të drejtpërdrejtë në hartimin, zbatimin dhe vlerësimin e politikave dhe masave parandaluese.arsimore.

6.2 Për policinë, prokurorinë dhe sistemin e drejtësisë

- Të zhvillojnë udhëzime të qarta për identifikimin, mbledhjen dhe ruajtjen e provave digjitale, duke minimizuar nevojën që viktimat të përsërisin përvojën e tyre në mënyrë të panevojshme gjatë procedurave të ndryshme.
- Të vlerësojnë në mënyrë sistematike nëse një incident është i motivuar nga paragjykimi për shkak të orientimit seksual ose identitetit gjinor në të gjitha fazat e trajtimit të rastit.
- Të garantojnë konfidencialitetin e personave që raportojnë dhe të marrin masa për të parandaluar ekspozimin e mëtejshëm të identitetit të tyre gjatë procedurave institucionale.
- Të ndërtojnë mekanizma të rregullt bashkëpunimi me organizatat e shoqërisë civile që ofrojnë mbështetje psikologjike, juridike dhe sociale.

6.3 Për institucionet arsimore

- Të përditësojnë protokollet ekzistuese kundër bullizimit duke përfshirë në mënyrë specifike bullizimin homofobik dhe transfobik, dhunën digjitale dhe outing-un.
- Të krijojnë kanale të sigurta dhe konfidenciale raportimi dhe të përcaktojnë qartë përgjegjësitë e psikologëve, pedagogëve dhe drejtuesve institucionalë në trajtimin e rasteve.
- Të edukojnë nxënësit dhe studentët mbi konceptin e pëlqimit digjital, duke theksuar se publikimi ose shpërndarja e bisedave private, fotografive apo informacionit mbi identitetin e një personi pa pëlqim nuk është “shaka”, por mund të përbëjë formë dëmi dhe dhune.
- Të ofrojnë mbështetje edhe kur incidentet ndodhin jashtë hapësirave ose orarit institucional, nëse ato ndikojnë në sigurinë, mirëqenien dhe pjesëmarrjen e personit në jetën

6.4 PËR PLATFORMAT E MEDIAVE SOCIALE

- Të investojnë në përmirësimin e moderimit në gjuhën shqipe, duke zhvilluar kapacitete për njohjen e termave, kodeve, dialekteve dhe konteksteve lokale që lidhen me gjuhën e urrejtjes.
- Të krijojnë kategori më specifike raportimi për raste të outing-ut, kërcënimeve me ekspozim, imitimit të identitetit dhe shpërndarjes së materialeve private pa pëlqim.
- Të mundësojnë ruajtjen e kontrolluar të provave digjitale para heqjes së përmbajtjes dhe të ofrojnë informacion të qartë për përdoruesit mbi masat e ndërmarra pas raportimit.
- Të zhvillojnë konsultime të rregullta me organizatat lokale të të drejtave të njeriut dhe, kur është e mundur, të publikojnë të dhëna transparente mbi raportimet dhe reagimet në kontekstin e Kosovës.

6.5 PËR CEL KOSOVA DHE ORGANIZATAT E SHOQËRISË CIVILE

- Të hartojnë një udhëzues praktik me hapa të qartë për reagimin pas një incidenti online, duke përfshirë sigurinë e menjëhershme, dokumentimin e provave, raportimin dhe kujdesin emocional.
- Të krijojnë dhe formalizojnë rrjete referimi me psikologë afirmativë, juristë, punonjës socialë dhe pika kontakti në institucionet relevante.
- Të monitorojnë narrativat e urrejtjes dhe fushatat e koordinuara online, duke respektuar standardet etike të privatësisë dhe mbrojtjes së të dhënave personale.
- Të zhvillojnë fushata që nuk i paraqesin komunitetet LGBTQ+ vetëm përmes përvojave të viktimizimit, por që promovojnë njohuri, solidaritet, reziliencë dhe kundërnarrativa pozitive.
- Të përdorin gjetjet e këtij raporti si bazë për dialog të strukturuar me institucionet publike dhe platformat digjitale, duke përcaktuar objektiva konkrete, përgjegjësi dhe afate kohore për zbatimin e rekomandimeve.

7. PËRFUNDIMI

Ky hulumtim tregon se mediat sociale janë bërë pjesë thelbësore e jetës sociale të shumë personave LGBTQ+ në Kosovë, duke ofruar mundësi për krijimin e komuniteteve, shkëmbimin e informacionit, vetëkuptimin dhe shprehjen e identitetit. Megjithatë, qasja në këto hapësira nuk përjetohet në mënyrë të barabartë. Për shumë pjesëmarrës, përdorimi i mediave sociale shoqërohet me një proces të vazhdueshëm vlerësimi të rrezikut: kush mund ta shohë një postim, si mund të interpretohet ai dhe çfarë pasojash mund të sjellë. Ky menaxhim i vazhdueshëm i dukshmërisë tregon se pjesëmarrja digjitale shpesh zhvillohet brenda kushteve të pasigurisë.

Bullizimi kibernetik ndaj personave LGBTQ+ nuk kufizohet vetëm në komente fyese apo konflikte të izoluara online. Ai përfshin forma më të gjera të frikësimit, kontrollit dhe ekspozimit, si outing-u, kërcënimet, shpërndarja e materialeve private dhe përdorimi i informacionit personal për të dëmtuar një person. Pasojat e këtyre përvojave nuk mbeten vetëm në hapësirën digjitale, por ndikojnë në marrëdhëniet familjare, jetën arsimore, punën, mirëqenien psikologjike dhe ndjenjën e sigurisë së individit. Për këtë arsye, përgjigjja nuk mund të reduktohet në këshilla individuale si bllokimi i autorit ose largimi nga platforma. Kur personat e targetuar detyrohen të heshtin, të fshihen ose të tërhiqen për të qenë të sigurt, problemi nuk është zgjidhur; përkundrazi, është kufizuar pjesëmarrja e tyre.

Kosova ka një bazë të rëndësishme ligjore për mbrojtjen nga diskriminimi dhe veprat e motivuara nga urrejtja, por sfida kryesore mbetet kthimi i kësaj mbrojtjeje formale në mbrojtje reale dhe të përdorshme. Kjo kërkon zhvillimin e protokolleve të qarta, trajnimin e profesionistëve, përmirësimin e mekanizmave të raportimit, ruajtjen e provave digjitale, qasjen në mbështetje psikologjike dhe juridike, si dhe edukimin parandalues në shkolla, universitete dhe komunitet. Një hapësirë digjitale e sigurt nuk është ajo ku personat LGBTQ+ mësojnë të menaxhojnë më mirë frikën, të fshehin identitetin ose të shmangin dukshmërinë. Një hapësirë vërtet gjithëpërfshirëse është ajo ku ata mund të marrin pjesë, të shprehen dhe të ndërtojnë marrëdhënie pa u detyruar të zgjedhin ndërmjet autenticitetit të tyre dhe sigurisë personale.

8. Kufizimet e studimit dhe rekomandimet për hulumtime të ardhshme

Ky studim ka disa kufizime që duhet të merren parasysh gjatë interpretimit të gjetjeve. Mostra prej dhjetë pjesëmarrësish është e qëllimshme dhe nuk mund të përdoret për të vlerësuar përhapjen e bullizimit kibernetik ose dhunës digjitale në të gjitha komunitetet LGBTQ+ në Kosovë. Qëllimi i studimit ishte identifikimi i përvojave dhe temave të përbashkëta, jo përgjithësimi statistikor.

Pjesëmarrësit ishin kryesisht të rinj dhe me nivel relativisht të lartë arsimor, prandaj përvojat e personave të mitur, personave më të moshuar, personave me aftësi të kufizuara ose atyre me më pak qasje në rrjete mbështetëse mund të jenë të ndryshme. Gjithashtu, të dhënat bazohen në vetëraportim dhe mund të ndikohen nga kujtesa, gatishmëria për të ndarë përvoja personale dhe mënyra se si pjesëmarrësit e kuptojnë bullizimin kibernetik dhe format e tjera të dhunës digjitale.

Duke qenë se platformat dhe politikat e moderimit ndryshojnë vazhdimisht, gjetjet duhet të interpretohen në kontekstin e periudhës së mbledhjes së të dhënave. Për më tepër, studimi nuk përfshiu perspektivat e institucioneve publike, profesionistëve të shërbimeve mbështetëse apo platformave digjitale, ndaj nuk vlerëson drejtpërdrejt kapacitetet institucionale për reagim.

Hulumtimet e ardhshme duhet të përfshijnë mostra më të gjera dhe më të larmishme, të analizojnë dallimet ndërmjet grupeve të ndryshme brenda komuniteteve LGBTQ+ dhe të shqyrtojnë më tej mekanizmat e raportimit, mbështetjes dhe ndërhyrjeve institucionale.

REFERENCAT

Abreu, R. L., & Kenny, M. C. (2018). Cyberbullying and LGBTQ youth: A systematic literature review and recommendations for prevention and intervention. *Journal of Child & Adolescent Trauma*, 11(1), 81–97. <https://doi.org/10.1007/s40653-017-0175-7>

Agjencia e Statistikave të Kosovës. (2025). Rezultatet e Anketës së Përdorimit të Teknologjisë Informative dhe Komunikimit (TIK) në Ekonomitë Familjare, 2024.

Ancín-Nicolás, R. A., Pastor, Y., López-Sáez, M. Á., & Platero, L. (2024). Protective factors in the LGBTIQ+ adolescent experience: A systematic review. *Healthcare*, 12(18), 1865. <https://doi.org/10.3390/healthcare12181865>

Arif, A., Qadir, M. A., Martins, R. S., & Khuwaja, H. M. A. (2024). The impact of cyberbullying on mental health outcomes amongst university students: A systematic review. *PLOS Mental Health*, 1(6), e0000166. <https://doi.org/10.1371/journal.pmen.0000166>

Barrita, A. M., Abreu, R. L., Parmenter, J. G., & Watson, R. J. (2025). Protective effects of online safety and parental acceptance for sexual and gender minority Latinx youth: A quantitative analysis of cyberbullying, psychological distress, and coping with alcohol. *LGBT Health*, 12(7). <https://doi.org/10.1089/lgbt.2024.0396>

Basak, S., Farrell, N., Aşçı, S., Reynolds, M., & O'Higgins Norman, J. (2025). Bystander responses on online homophobic bullying among adolescents and youth: A scoping review. *Journal of Homosexuality*. Advance online publication. <https://doi.org/10.1080/00918369.2025.2603467>

Bisharat, A., Sandoval, M., Nazari, M., Hall, D. L., Abuhamad, M., & Silva, Y. N. (2026). SpectrumNet: Detecting LGBTQ+ cyberbullying with dynamic context-aware attention. *Proceedings of the International AAAI Conference on Web and Social Media*, 20(1), 276–290. <https://doi.org/10.1609/icwsm.v20i1.42638>

Braun, V., & Clarke, V. (2006). Using thematic analysis in psychology. *Qualitative Research in Psychology*, 3(2), 77–101. <https://doi.org/10.1191/1478088706qp063oa>

Cosma, A., Molcho, M., & Pickett, W. (2024). A focus on adolescent peer violence and bullying in Europe, central Asia and Canada: Health Behaviour in School-aged Children international report from the 2021/2022 survey (Vol. 2). WHO Regional Office for Europe.

Craig, S. L., McInroy, L., McCready, L. T., & Alaggia, R. (2015). Media: A catalyst for resilience in lesbian, gay, bisexual, transgender, and queer youth. *Journal of LGBT Youth*, 12(3), 254–275. <https://doi.org/10.1080/19361653.2015.1040193>

European Commission & European Board for Digital Services. (2026). Second report on systemic risks on very large online platforms and search engines under the Digital Services Act.

European Union Agency for Fundamental Rights. (2024). LGBTIQ equality at a crossroads: Progress and challenges. Publications Office of the European Union.

Fetahi, E., Hamiti, M., Susuri, A., Ajdari, J., & Zenuni, X. (2024). AI-based hate speech detection in Albanian social media: New dataset and mobile web application integration. *International Journal of Interactive Mobile Technologies*, 18(24), 190–208. <https://doi.org/10.3991/ijim.v18i24.50851>

Fox, J., & Ralston, R. (2016). Queer identity online: Informal learning and teaching experiences of LGBTQ individuals on social media. *Computers in Human Behavior*, 65, 635–642. <https://doi.org/10.1016/j.chb.2016.06.009>

Grigoreva, D., & Szaszko, B. (2024). Minority stress and psychological well-being in queer populations. *Scientific Reports*, 14, 27084. <https://doi.org/10.1038/s41598-024-78545-6>

Hatzenbuehler, M. L. (2011). The social environment and suicide attempts in lesbian, gay, and bisexual youth. *Pediatrics*, 127(5), 896–903. <https://doi.org/10.1542/peds.2010-3020>

ILGA-Europe. (2026). Annual review of the human rights situation of lesbian, gay, bisexual, trans and intersex people in Europe and Central Asia 2026: Kosovo.

International Federation of Social Workers. (2018). Global social work statement of ethical principles.

Li, C., Wang, P., Martin-Moratinos, M., Bella-Fernández, M., & Blasco-Fontecilla, H. (2024). Traditional bullying and cyberbullying in the digital age and its associated mental health problems in children and adolescents: A meta-analysis. *European Child & Adolescent Psychiatry*, 33, 2895–2909. <https://doi.org/10.1007/s00787-022-02128-x>

Llullaku, N., Selimi, R., Roest, J., & Van der Helm, G. H. P. (2024). Kosovo sexual minorities: A mental health crisis. *Journal of Gay & Lesbian Mental Health*, 28(4), 549–567. <https://doi.org/10.1080/19359705.2023.2213217>

Maccio, E. M., & Ferguson, K. M. (2016). Services to LGBTQ runaway and homeless youth: Gaps and recommendations. *Children and Youth Services Review*, 63, 47–57. <https://doi.org/10.1016/j.chldyouth.2016.02.008>

Marchi, M., Travascio, A., Uberti, D., De Micheli, E., Quartaroli, F., Laquatra, G., Grenzi, P., Pingani, L., Ferrari, S., Fiorillo, A., Converti, M., Pinna, F., Amaddeo, F., Ventriglio, A., Mirandola, M., & Galeazzi, G. M. (2024). Microaggression toward LGBTIQ people and implications for mental health: A systematic review. *International Journal of Social Psychiatry*, 70(1), 23–35. <https://doi.org/10.1177/00207640231194478>

McConnell, E. A., Clifford, A., Korpak, A. K., Phillips II, G., & Birkett, M. (2017). Identity, victimization, and support: Facebook experiences and mental health among LGBTQ youth. *Computers in Human Behavior*, 76, 237–244. <https://doi.org/10.1016/j.chb.2017.07.026>

McInroy, L. B., Sheadler, T. R., McDonald, M., Eaton, A. D., & Craig, S. L. (2025a). Digital microaggressions and LGBTQ+ youth: Exploring potential impacts and opportunities for educational intervention. *Educational Psychology*, 45(6), 704–725. <https://doi.org/10.1080/01443410.2025.2541743>

McInroy, L. B., Sheadler, T. R., & Craig, S. L. (2025b). Digital microaggressions and queer youth: Incidence, perceived impacts, and practice implications. *Journal of Social Work Practice*. Advance online publication. <https://doi.org/10.1080/14681994.2025.2606823>

McInroy, L. B., & Craig, S. L. (2017). Perspectives of LGBTQ emerging adults on the depiction and impact of LGBTQ media representation. *Journal of Youth Studies*, 20(1), 32–46. <https://doi.org/10.1080/13676261.2016.1184243>

Meyer, I. H. (2003). Prejudice, social stress, and mental health in lesbian, gay, and bisexual populations: Conceptual issues and research evidence. *Psychological Bulletin*, 129(5), 674–697. <https://doi.org/10.1037/0033-2909.129.5.674>

Muñoz-Fernández, N., Del Rey, R., & Elipe, P. (2025). LGBTQ+ bullying and cyberbullying risk profiles: Singular victimization, combined perpetration. *Sexuality Research and Social Policy*. <https://doi.org/10.1007/s13178-025-01141-4>

OECD. (2020). Over the rainbow? The road to LGBTI inclusion. OECD Publishing. <https://doi.org/10.1787/8d2fd1a8-en>

Reporting Diversity Network. (2025). Monitoring report on hate speech in Kosovo 2025.

Russell, S. T., & Fish, J. N. (2016). Mental health in lesbian, gay, bisexual, and transgender (LGBT) youth. *Annual Review of Clinical Psychology*, 12, 465–487. <https://doi.org/10.1146/annurev-clinpsy-021815-093153>

UNESCO. (2021). Don't look away: No place for exclusion of LGBTI students. UNESCO.

Wright, M. F., & Wachs, S. (2024). Homophobic cyberbullying involvement and academic outcomes among LGBTQIA adolescents: Moderating effect of perceived social support from gay-straight alliances. *European Journal of Developmental Psychology*, 21(4), 560–576. <https://doi.org/10.1080/17405629.2024.2322763>

Ybarra, M. L., Mitchell, K. J., Palmer, N. A., & Reisner, S. L. (2015). Online social support as a buffer against online and offline peer and sexual victimization among LGBT and non-LGBT youth. *Child Abuse & Neglect*, 39, 123–136. <https://doi.org/10.1016/j.chiabu.2014.08.006>

DOKUMENTE LIGJORE DHE POLITIKE

Kushtetuta e Republikës së Kosovës. (2008). Neni 24: Barazia para ligjit.

Ligji Nr. 05/L-021 për Mbrojtjen nga Diskriminimi. Gazeta Zyrtare e Republikës së Kosovës, Nr. 16/2015.

Kodi Nr. 06/L-074 Penal i Republikës së Kosovës. Gazeta Zyrtare e Republikës së Kosovës, Nr. 2/2019, i plotësuar dhe ndryshuar me Ligjin Nr. 08/L-188 (2023).

Shtojca 1. Profili i përgjithshëm i pjesëmarrësve

P1	22	Suharekë	Biseksual
P2	21	Pejë	Biseksual
P3	24	Pejë	Transgjjinor
P4	21	Lipjan	Queer
P5	25	Gjilan	Gej
P6	22	Vushtrri	Gej
P7	29	Prishtinë	Transgjjinor
P8	25	Ferizaj	Queer
P9	30	Prishtinë	Lezbike
P10	21	Prishtinë	Lezbike

Shtojca 2. Temat e udhëzuesit të intervistës

Intervistat janë zhvilluar duke u fokusuar në temat e mëposhtme:

1. Përdorimi i mediave sociale nga personat LGBTQ+.
2. Roli i mediave sociale në eksplorimin dhe pranimin e identitetit seksual dhe gjinor.
3. Hapësirat online që perceptohen si të sigurta ose mbështetëse.
4. Shprehja e identitetit LGBTQ+ në hapësirat online dhe offline.
5. Platformat e mediave sociale më të përdorura dhe qëllimet e përdorimit të tyre.
6. Përdorimi i mediave sociale për aktivizëm, avokim dhe ndarjen e përvojave personale.
7. Përvojat me gjuhën e urrejtjes, diskriminimin dhe bullizimin kibernetik.
8. Ndikimi emocional dhe psikologjik i përvojave online.
9. Strategjitë e mbrojtjes dhe menaxhimit të sigurisë në internet.
10. Burimet e mbështetjes sociale dhe profesionale.
11. Perceptimet mbi sigurinë e rrjeteve sociale për personat LGBTQ+ në Kosovë.
12. Rekomandimet për krijimin e hapësirave më të sigurta dhe më gjithëpërfshirëse në internet.
13. Ndikimi pozitiv dhe negativ i mediave sociale në jetësimin dhe pranimin e identitetit LGBTQ+.

